

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Lenka Suchánková

Státní veterinární správa a její role při ochraně zvířat v České republice

Bakalářská práce

Olomouc 2017

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Státní veterinární správa a její role při ochraně zvířat v České republice vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Černotíně dne

Obsah

Seznam použitých zkratek	5
Úvod	7
1. Ochrana zvířat v českém systému práva	8
1.1. Pojem zvíře a živočich.....	9
1.2. Pojem ochrana zvířat a welfare	10
1.3. Shrnutí	11
2. Institucionální zajištění ochrany zvířat	13
2.1. Ministerstvo zemědělství.....	14
2.2. Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra.....	15
2.3. Státní veterinární správa	15
2.3.1. Správní úřad.....	15
2.3.2. Organizační složka státu	16
2.3.3. Organizační struktura Státní veterinární správy	16
2.3.4. Působnost SVS.....	18
2.3.5. Úřední veterinární lékaři	20
2.4. Obce.....	21
2.4.1. Obecní úřady obce s rozšířenou působností	22
2.5. Shrnutí	22
3. Správní dozor	23
3.1. Správní dozor vykonávaný orgány SVS.....	24
3.2. Specifické formy dozoru	25
3.2.1. Veterinární kontrola zdraví a dědičnosti zdraví.....	26
3.2.2. Prohlídka jatečných zvířat a masa	26
3.2.3. Kontrola označování a evidence zvířat	27
3.2.4. Pohraniční veterinární kontrola.....	27
3.3. Rozhodování soudů	27
3.3.1. Využití závazného pokynu k umožnění vstupu do podniku	28
3.3.2. Pověření k provedení kontroly.....	28
3.4. Shrnutí	29
4. Trestání jakožto prostředek ochrany zvířat	30
4.1. Správněprávní odpovědnost	30
4.1.1. Zvláštní opatření v oblasti ochrany zvířat.....	32

4.2. Trestněprávní odpovědnost	35
4.3. Příklady z judikatury	36
4.3.1. Odborné vyjádření KVS	37
4.3.2. Chov velkého počtu psů.....	38
4.4. Shrnutí	38
Závěr.....	39
Seznam použitých zdrojů.....	43
Shrnutí práce.....	46

Seznam použitých zkratek

ÚVS - Ústřední veterinární správa

SVS - Státní veterinární správa

KVS - Krajská veterinární správa

OVS - Okresní veterinární správa

MěVS v Praze - Městská veterinární správa v Praze

Mze - Ministerstvo zemědělství

OÚRP - obecní úřad obce s rozšířenou působností

OZV - obecně závazná vyhláška

MVO - mimořádná veterinární opatření

FO - fyzické osoby

PO - právnické osoby

EU - Evropská unie

NSS - Nejvyšší správní soud

KrS - krajský soud

KrÚ - krajský úřad

ČR - Česká republika

Zákon rozp. pr. - zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Kompetenční zákon - zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon OZPT - zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Veterinární zákon - zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Kontrolní řád - zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Trestní zákoník - zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon VÚSC - ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.

ZOPK - zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon majetek ČR - zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Plemenářský zákon - zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon Komora vet. lék. - zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o obcích - zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Úvod

Zvířata, jakožto živí tvorové neznají mluvit lidskou řečí, nejsou schopna zajistit si svou ochranu právními prostředky v rámci světa, který si lidé vytvořili. Je tedy zapotřebí, aby stát prostřednictvím svých orgánů, prostředků veřejného či soukromého práva, zajistil určitou ochranu zvířatům. Je tedy pouze v rukou člověka, aby zaručil zvířeti dostatečné podmínky ke spokojenému životu. Tato bakalářská práce se proto zaměří právě na ty prostředky, které právo zvířatům poskytuje. Zaměří se především na postavení SVS, hlavního ochránce zvířat, a zhodnotí, zda je SVS efektivní v oblasti ochrany zvířat.

Tuto bakalářskou práci rozčlením systematicky do čtyř kapitol. V první kapitole se pokusím vymezit důležitost právní úpravy ochrany zvířat, která je poskytována především prostřednictvím veřejného práva. Stručně vymezím jednotlivé právní předpisy zabývající se ochranou zvířat, postavením a působností SVS v českém systému práva. Poté se zaměřím na důležité pojmy: zvíře, ochrana zvířat a welfare, jelikož ve své práci budu s těmito pojmy pracovat v souvislosti se SVS.

V druhé kapitole se zaměřím na právní postavení SVS jako jednomu z klíčových orgánů ochrany zvířat v ČR. Vymezím strukturu SVS, kdy se jednotlivě podívám na ÚVS a KVS. Poté vymezím jednotlivé kompetence SVS svěřené jí veterinárním zákonem tak i zákonem OZPT. Neopominu rozebrat osobu veterinárního lékaře. Jelikož SVS není jedinou institucí, která působí v oblasti ochrany zvířat, považuji za nutné vytyčit obecně i ostatní orgány zabývající se ochranou zvířat v ČR. Zaměřím se převážně na ty orgány, které spolupracují se SVS při ochraně zvířat.

Ve třetí kapitole přiblížím výkon veterinárního dozoru, jenž je svěřen SVS. Chci představit postup tohoto dozoru, jeho specifické formy a prostředky, které dané dozorní orgány k jeho výkonu využívají. Pokusím se určit, zda jsou tyto prostředky dostačující. Nakonec se zaměřím na judikaturu vztahující se k tématu veterinárního dozoru.

V poslední čtvrté kapitole bych se chtěla podívat na trestání adresátů za případná porušení zákonů. Vymezím jaké má SVS k dispozici zákonné prostředky, které poskytuje zákon OZPT, veterinární zákon a v poslední řadě trestní zákoník. Následně také rozeberu několik judikátů.

V této práci se budu snažit odpovědět na následující otázky. Má SVS v rukou efektivní prostředky, kterými zajistí kvalitní ochranu zvířat? Jak efektivní je spolupráce jednotlivých orgánů zajišťující ochranu zvířat? Obsahuje právní řád ČR dostatečné množství právních předpisů, tedy je ochrana zvířat dostatečně zajištěna právním řádem ČR?

1. Ochrana zvířat v českém systému práva

Vztahy mezi lidmi a zvířaty si prošly určitou fází a stále se formují. Někteří lidé berou svou povinnost starat se o zvířata velmi vážně a činí jim dobře, když mohou zvířatům zajistit dostatečně kvalitní život. Jejich soucit a starostlivost o zvířata jim k tomu pomáhá. Není jim lhostejné vytvořit zvířeti takové podmínky k životu, aby žili spokojeně. Na druhou stranu někteří lidé stále nechápou, proč je nutné zvířatům zajistit kvalitní život. Starost o zvířata bývá pro ně obtížná, ba dokonce jim to překáží a nevidí potřebu se o zvířata dostatečně starat a zajistit jim kvalitní život, který si zaslouží.¹

Dnes se již řada zvířat stala součástí života lidí. Hovoříme-li o domácích mazlíčcích, dnes již jsou bráni jako právoplatní členové rodiny a vlastníci se k nim chovají jako rovný k rovnému. I přes určité výhody, které vztah mezi zvířetem a člověkem přináší, ne vždy je tento vztah založen na zdravém přístupu člověka vůči zvířeti a spíše to přináší pro zvíře nemalé obtíže. Neznalost člověka v péči o zvířata nemusí být zrovna prospěšná. Tato výchova vede někdy až k samotnému týrání zvířat, proto je nutno dbát na jejich ochranu, kterou jim dostatečně může zajistit pouze právo.

Právo má tedy významné postavení, neboť nám stanovuje závazná pravidla, jimiž se musíme řídit. Avšak ochrana zvířat ne vždy byla součástí právní úpravy. Před nastolením určitých pravidel zde byly jen morálka a náboženství, které se stavěly k otázce ochrany zvířat, jenomže v omezené míře. Z jejich pohledu chyběl nejdůležitější prvek a to závaznost a vynutitelnost, které může zajistit pouze právo. I když určité chování vůči zvířatům bylo nepřijatelné, nebylo možné každé toto chování potrestat dostatečným způsobem.²

Po roce 1989 se myšlení lidí zásadně mění a chtějí již zvířatům poskytnout práva na důstojný život. Lidé, tedy chovatelé, více vnímají svou povinnost o zvířata pečovat. Tímto kladným přístupem došlo k zavedení příslušné legislativy, která zajistila tuto ochranu. Byly zavedeny zákony, jež upravují, nebo alespoň určitým podílem k ochraně zvířat přispívají.³

V ČR můžeme na ochranu zvířat pohlížet ze dvou pohledů a to veřejného a soukromého práva. Obě tyto oblasti v sobě zahrnují nástroje sloužící k ochraně zvířat. Přesto se ochrana zvířat primárně váže k veřejnému právu. Konkrétně ochranu zvířat v sobě zahrnuje právo životního prostředí, neboť zvíře bere jako jednu ze složek životního prostředí.⁴

¹ HAVLIŠ, Milan, MALENA, Milan a kol. *Veterinární péče v českých zemích*. Brno: Státní veterinární správa se souhlasem Ministerstva zemědělství a ve spolupráci s Veterinární a farmaceutickou univerzitou Brno, 2011, s. 91.

² MÜLLEROVÁ, Hana. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 25, 67-68.

³ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 91-92.

⁴ RYDVAL, Tomáš. Ochrana zvířat proti týrání jako součást právní ochrany zvířat v ČR. *Aplikované právo*, 2006, č. 2, s. 29-30.

Abychom pochopili podstatu úpravy ochrany zvířat veřejným právem, považují za nutné stručně vymežit veřejné právo jako takové. Ve veřejném právu proti sobě vystupují subjekty v nerovném postavení. V nadřazeném postavení většinou vystupuje orgán veřejné moci, který autoritativně rozhoduje a ukládá povinnosti FO a PO. Avšak jeho rozhodování není libovůlí, v demokratickém právním státě je orgán veřejné moci vázán zákonem. Přitom veřejné právo upravuje pouze to, co je vlastní celé společnosti. Tedy není možné tyto zájmy dostatečně zajistit prostředky soukromého práva, proto si klade veřejné právo za prioritu tyto zájmy upravit.⁵

Veřejné právo nám tedy vymezuje hlavní právní nástroje ochrany zvířat v jednotlivých právních předpisech. Konkrétně svěřuje tyto nástroje orgánům veterinární správy. Pro přehlednost jsou dané předpisy rozděleny do dvou skupin a to přímé a nepřímé ochrany zvířat. Předpisy upravující přímou ochranu zvířat se snaží zamezit týrání stanovením právních nástrojů působících k ochraně zvířat před týráním, kdy hlavní zákonnou úpravu na daném úseku představuje zákon OZPT. Nepřímá ochrana zvířat zase stanovuje podmínky chovu zvířat a zacházení s nimi, tedy působí k ochraně zvířat před týráním nepřímo. Zde hovoříme např. o veterinárním zákoně, který se zabývá převážně oblastí veterinární péče.⁶

Přesto tento výčet právních předpisů není úplný. Nutno doplnit, že řada dalších zákonů nám pak rozebírá další specifické otázky týkající se ochrany zvířat či živočichů. Jednotlivé zákony dále rozvádí řada podzákonných právních předpisů, které upravují konkrétní podmínky a požadavky na ochranu zvířat.⁷ Nyní bych chtěla představit několik důležitých pojmů, se kterými budu v práci často pracovat.

1.1. Pojem zvíře a živočich

Samotný pojem zvíře nemá jednotnou definici, která by nám podávala konkrétní představu jak na tento pojem pohlížet.⁸ V jednotlivých zákonech se střetneme se značnými odlišnostmi ve vymezení pojmu zvíře, kdy si jej jednotlivé zákony upravují podle své potřeby.⁹ Zákon OZPT uvádí legální definici pojmu zvíře v § 3 písm. a). Pod pojmem zvíře si můžeme přestavit pouze obratlovce kromě člověka.¹⁰ Zvířata dále zákon OZPT klasifikuje do jednotlivých právních kategorií, kdy od sebe odlišuje zvířata v lidské péči

⁵ JELÍNKOVÁ, Radka. *Budeme je žalovat?: právní možnosti ochrany životního prostředí a lidských práv*. 2. podstatně rozš. a přeprac. vyd. Brno: Ekologický právní servis, 2000, s. 18.

⁶ Tamtéž s. 269-270.

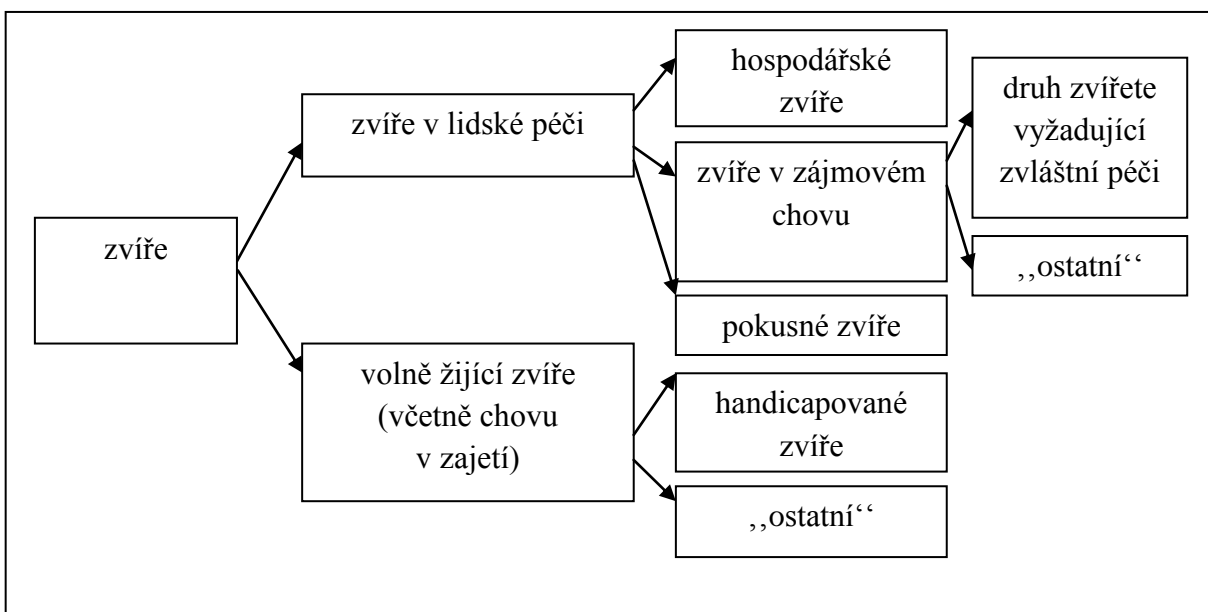
⁷ PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 29-33.

⁸ MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník. *České právo životního prostředí*. 2014 (35), s. 9.

⁹ Srov. blíže zákon OZPT, trestní zákoník, ZOPK.

¹⁰ § 3 písm. a) zákona OZPT.

a zvířata volně žijící, tedy zda svědčí určitému subjektu vlastnické právo ke zvířeti či nikoliv. Tyto 2 skupiny se dále dělí do kategorií, pro něž zákon stanoví odlišné podmínky péče a ochrany.¹¹

Zdroj: HANÁK: *Právo životního prostředí...*, s. 289.

Nahlédneme-li na druhou stranu do ZOPK, zjistíme, že se zde primárně pracuje s pojmem živočich.¹² Chceme-li vymežit vztah pojmu živočich k pojmu zvíře dle zákona OZPT, pojem živočich musíme brát širěji, tudíž ochranu vztáhneme již i na bezobratlé. Na pojem zvíře navazují následující pojmy.

1.2. Pojem ochrana zvířat a welfare

Pojem ochrana zvířat zajišťuje každému jedinci tedy jednotlivému zvířeti ochranu, jakožto živé bytosti. Nezařazuje jej do určitých skupin či kategorií zvířat, vidí jej jako samostatného jedince. Což jednoznačně neplatí pro pojem ochrana živočichů, zde se snažíme zachovat biodiverzitu tedy rozmanitost druhů a skupin živočichů. V popředí nevidíme již jedince, jak je tomu u ochrany zvířat, ale celou konkrétní skupinu živočichů, jimž se snažíme zajistit kvalitní prostředí vhodné k životu.¹³

Pokud bychom chtěli pojmy ochrana zvířat a welfare jednoznačně začlenit, střetneme se s odlišnými názory. Různé teorie ochranu zvířat staví do popředí, kdy welfare tvoří pouze její pozitivní složku, která má zajistit dobré podmínky zvířatům. Na rozdíl od negativní

¹¹ RYDVAL, Tomáš. Ochrana zvířat proti týrání jako součást právní ochrany zvířat v ČR. *Aplikované právo*, 2006, č. 2, s. 35-36.

¹² § 3 odst. 1 písm. d) ZOPK.

¹³ Tamtéž s. 16, 18-19.

složky, která bere ochranu zvířat jako prostředek k ochraně zvířat před týráním. Druhý názor stanoví přesný opak. Welfare řadí před pojem ochrana zvířat, tedy welfare v sobě zahrnuje ochranu zvířat. A třetí výklad bere welfare jako modernizaci pojmu ochrana zvířat a nahradil jej.

Podíváme-li se blíže na historii vzniku pojmu welfare, můžeme nalézt, že vzešla potřeba jej upravit v souvislosti s nedodržováním potřebným podmínek k životu zvířat ve velkochovech. Samotný pojem welfare staví do popředí zvíře jako jednotlivce. Klade důraz na jeho život, aby jej mohl prožívat spokojeně bez jakéhokoliv strádání. Povinnost zajistit dostatečné podmínky pro spokojený život zvířat klade jako povinnost člověka.¹⁴

Protože není člověk vždy schopen zajistit dostatečné podmínky, musí být stanoveny alespoň minimální standardy, jejichž plnění vynucuje právo a které tak ochrání zvíře před nejčastějšími a nejproblematictějšími formami týrání. Konkrétně si pak můžeme v jednotlivých zákonech všimnout úpravy podmínek pro chovy hospodářských a pokusných zvířat, jimž zákonodárce zajišťuje alespoň minimální vhodné podmínky k životu. Naopak ochrana zvířat v zájmových chovech není již tolik rozebírána do podrobností a je jí stanovena určitá volnost.¹⁵ Což nejspíše zapřičiňuje ten fakt, že zvíře v zájmovém chovu většinou není chováno pro získávání finančních prostředků, jako je tomu v chovech hospodářských zvířat, a proto není nutno zabíhat v rámci právní úpravy do podrobností. Nesmíme však opominout, že určité hranice tu jsou a musí být respektovány a dodržovány.

1.3. Shrnutí

Je nutné, aby člověk přebíral určitou zodpovědnost a postaral se o zvíře, jako svůj morální závazek vůči zvířeti. Neboť tím, že zvíře chtěl a má jej ve vlastnictví, měl by být povinen se o něj postarat. Jakož i člověk svůj život žije dle svých představ, měl by i zvířatům dopřát kvalitní život, neboť zvířata jsou na něj odkázána.

Považuji za důležité, aby byla ochrana zvířat poskytnuta nástroji veřejného práva, jelikož každý člověk není schopen či dokonce nechce zajistit zvířatům dostatečné podmínky k životu. Pouze veřejné právo z titulu svého mocenského postavení může těmto subjektům uložit splnění povinností, jimiž ochranu musí dané subjekty zajistit. Není možné tedy ponechat pouze na dobrovolné vůli adresátů práva, zda zvířatům takové podmínky poskytnou či nikoliv.

¹⁴ MÜLLEROVÁ: *Ochrana zvířat v právu*, s. 83.

¹⁵ HANÁK, Jakub. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015, s. 294.

Stávající právní úprava ochrany zvířat je na dobré úrovni, přesto dochází s ohledem na praxi na úpravu jednotlivých ustanovení zákonů, kdy vychází najevo reálné uplatnění konkrétních ustanovení v praxi. Jak dokládá nedávná novelizace veterinárního zákona, došlo k řadě změn, které buďto zmírnily dopad zákonné úpravy na adresáty, anebo byly zavedeny nové povinnosti, které se snaží zabezpečit plnou kontrolu nad ochranou zvířat. Konkrétně se tak stalo zákonem č. 302/2017 Sb., který byl vyhlášen 19. 9. 2017. Účinnosti nabyl 1. 11. 2017.¹⁶ Na ty nejdůležitější změny se nyní podíváme.

Nová právní úprava si klade za cíl zmírnit přísná ustanovení zákona a zjednodušit právní úpravu pro chovatele. Novela se například snaží vyřešit problém množiren zvířat. Tím, že každý, kdo bude vlastnit minimálně 5 fenek starších 12 měsíců, musí hlásit danou informaci KVS. Dále v případě pořádání domácí porážky skotu a jelenovitých již nebude nutné žádat o povolení, ale bude stačit pouze informovat KVS a to 3 dny předem před porážkou. Novelou veterinárního zákona byla zavedena povinná registrace útulků pro toulavá zvířata. Tyto útulky nyní budou spadat pod veterinární dozor. Snahou je zamezit případnému nežádoucímu chování vůči zvířatům.¹⁷ Také došlo k úpravě nesrovnalostí, neboť se nadále ve veterinárním zákoně hovořilo o OVS a přičítaly se jim určité činnosti a to i za předpokladu, že již byly zrušeny.¹⁸

Můžeme si všimnout, že zákonná úprava oblasti veterinární péče je velmi rozsáhlá. Veterinární zákon je natolik obsáhlý, což někdy může zapříčinit jeho nepřehlednost. Přesto se snaží zachytit ty nejpodstatnější problémy. Veterinární zákon nám provádí řada podzákoných předpisů. Považuji za důležité, aby určité otázky týkající se ochrany zvířat byly upraveny formou podzákoných právních předpisů, neboť již pro samotnou rozsáhlost veterinárního zákona a pro svou konkrétnost by nebylo účelné, aby byly upraveny přímo v zákoně.

V následující kapitole se dozvíme, jakým způsobem stát zajišťuje to, aby se zvířatům dostávalo kvalitnějšího života.

¹⁶ Parlament ČR. *Předpis č. 302/2017 Sb.* [online]. psp.cz, [cit 11. října 2017]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=7&T=881>>.

¹⁷ JEŽKOVÁ, Markéta. *Klíčová novela veterinárního zákona zastaví takzvané množírny psů a zmírní pravidla pro výslužku ze zabíjačky.* [online]. eagri.cz, 11. července 2016 [cit 12. října 2017]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_klicova-novela-veterinarniho-zakona.html>.

¹⁸ Srov. blíže § 12 odst. 2 písm. b) veterinárního zákona, vyhlášené znění účinné od 28. září 1999.

2. Institucionální zajištění ochrany zvířat

Stát zajišťuje ochranu zvířat převážně pomocí SVS. Pro správné pochopení postavení SVS v českém systému práva je nutné vymezit si určitou strukturu orgánů podílející se na ochraně zvířat, neboť i dalším orgánům svěřují příslušné právní předpisy roli při této ochraně. O ochranu zvířat se tedy nestará jen SVS, ale i celá řada orgánů a jiných subjektů se svou měrou na této ochraně podílí. Již vzájemná spolupráce mezi orgány svědčí o tom, že nejde tyto další orgány opominout. I samotné zákony těmto orgánům stanoví povinnost součinnosti při výkonu svých pravomocí.

Vytvoření institucionálního zázemí nejen pro ochranu zvířat je odpovědností státu. V právu životního prostředí hovoříme o principu odpovědnosti státu. Chceme-li tento princip charakterizovat, musíme nahlédnout do článku 7 Ústavy, neboť na něm je princip založen. Z daného článku poté vyplývá státu povinnost chránit přírodní bohatství a dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů. Stát jako jediný má možnost vytvořit a zajistit ochranu zvířat. Státu k této ochraně slouží důležitý nástroj a to legislativa. Na tento princip odpovědnosti státu bezprostředně navazuje princip sdílené odpovědnosti. Kdy stát k ochraně zvířat přibírá také další subjekty např. obce, útulky, atd. I za tohoto předpokladu pouze stát může zajistit povinnost vůči zvířatům svým mocenským působením. Na ostatní subjekty podle principu sdílené odpovědnosti dopadá sice povinnost podílet se na ochraně, avšak pouze v rámci možností, jaké v dané konkrétní věci mají. Ve svém postupu jsou poté omezeni zákonem, neboť nemají takové mocenské prostředky, kterými disponuje pouze stát.¹⁹

Problematikou ochrany zvířat a postavením SVS se zabývá nemálo publikací, článků či judikatury. Chceme-li se blíže podívat na postavení SVS v rámci systému českého práva, musíme se zaměřit na publikaci vydanou přímo SVS, která přehledně upravuje vývoj veterinární péče v ČR.²⁰ Ochranu zvířat dále nalezneme v různých publikacích. Nejpodrobněji se na tuto problematiku zaměřuje publikace od JUDr. Müllerové a Doc. Stejskala.²¹

Na ochraně zvířat se podílí řada subjektů od mezinárodních, státních až po soukromé. Hovoříme-li o výkonu státní správy, určitý obecný přehled orgánů nalezneme ve veterinárním zákoně.²² Tato soustava orgánů státní správy zajišťuje roli státu v oblasti veterinární péče.²³ Přesto tato soustava orgánů není kompletní. Výčet orgánů speciálně

¹⁹ DROBNÍK, Jaroslav. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 51, 61.

²⁰ HAVLIŠ, Milan, MALENA, Milan a kol. *Veterinární péče v českých zemích*. Brno: Státní veterinární správa se souhlasem Ministerstva zemědělství a ve spolupráci s Veterinární a farmaceutickou univerzitou Brno, 2011.

²¹ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013.

²² § 43 veterinárního zákona.

²³ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 241.

působící v oblasti ochrany zvířat před týráním poté nalezneme v zákoně OZPT.²⁴ Nyní se blíže podíváme na orgány, které se na ochraně zvířat podílejí.

2.1. Ministerstvo zemědělství

Mze vystupuje v oblasti ochrany zvířat jako ústřední orgán státní správy s celostátní působností, jemuž jsou podřízeny další důležité organizační složky či poradní orgány, které se na dané ochraně také svou měrou podílejí. Z daného vztahu mezi nimi můžeme říci, že jsou Mze řízeny. Příkladem se jedná o SVS, která bezesporu patří mezi nejdůležitější organizační složku Mze.²⁵ Dále v rámci organizační struktury Mze působí *Oddělení ochrany zvířat* v rámci *Odboru živočišných komodit pro oblast ochrany a welfare zvířat*, které působí teprve od roku 2009. Vytvořením tohoto oddělení došlo ke změně postavení Ústřední komise pro ochranu zvířat a přesunu kompetencí komise na toto oddělení. Původně Ústřední komisi pro ochranu zvířat byly svěřeny rozhodovací pravomoci v rámci veterinární péče, dnes již plní pouze roli odborného poradního orgánu Mze.²⁶ Jako poradní orgán má možnost vydávat doporučení a stanoviska, které jsou poté vkládány na stránky Mze.²⁷ Role poradního orgánu mu byla přiřazena novelou zákona OZPT z roku 2008.²⁸

Jako druhý poradní orgán byl vytvořen *Výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely* v návaznosti na transpozici evropské směrnice o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely. Vystupuje jako odborný poradce v oblasti pokusných zvířat.²⁹

Mze zajišťují určité činnosti mu svěřené jednotlivými zákony v rámci své věcné působnosti. Jak již plyne z jeho postavení jako ústředního orgánu s celostátní působností, zajišťuje koordinační a řídicí úkoly na území ČR v oblasti veterinární péče na celostátní úrovni.³⁰ Mze přísluší rozhodování v oblasti pokusů na zvířatech, zajišťuje úkoly plynoucí z členství v EU, rozhoduje o akreditaci školících pracovišť atd.³¹ Nedílnou součástí jeho kompetence je bezesporu příprava návrhů zákonů v oblasti ochrany zvířat.³²

²⁴ § 19 odst. 1 zákona OZPT.

²⁵ § 15 kompetenčního zákona.

²⁶ Tamtéž s. 379-380.

²⁷ HANÁK: *Právo životního prostředí...*, s. 305.

²⁸ Srov. § 21 zákona OZPT, ve znění zákona č. 77/2006 účinného od 15. března 2006.

²⁹ Tamtéž s. 380.

³⁰ § 15 a 20 kompetenčního zákona.

³¹ § 20 zákona OZPT.

³² SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

2.2. Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra

Ministerstvo obrany a ministerstvo vnitra jako ústřední správní úřady zaujímají také svou roli při ochraně zvířat, avšak pouze z hlediska oboru jejich působnosti. Do jejich kompetence spadá veterinární dozor vykonávaný svými vlastními veterinárními lékaři. Ministerstvo obrany vykonává dozorovou činnost v objektech důležitých pro obranu státu a ministerstvo vnitra v zařízeních spadajících pod jeho správu. Konkrétně dozoruji nakládání se služebními psy.³³

2.3. Státní veterinární správa

SVS působí jako správní úřad s celostátní působností podřízený Mze. Z pohledu právního postavení jde o organizační složku státu a účetní jednotku.³⁴ SVS jako přímý vykonavatel státní správy se začleňuje do kategorie jiných správních úřadů s celostátní působností řízených ministerstvem.³⁵ Toto postavení SVS můžeme vyvodit přímo z kompetenčního zákona, který stanoví jeho podřízenost Mze.³⁶ Abychom správně pochopili právní postavení SVS, považují za nutné rozebrat nyní následující pojmy.

2.3.1. Správní úřad

S obecným pojmem správní úřad, který nahradil dříve používaný termín „orgán státní správy“, se setkáme v Ústavě v článku 79 odst. 1. S pojmem správní úřad jsme se však mohli setkat i dříve. Již mnoho autorů se jím zabývalo, kdy k němu vytvořili řadu výkladů.³⁷

Dnešní Ústava chápe pojem správní úřad v pojetí institucionálním. Vymezuje jej jako státní orgán, který ke svému působení potřebuje splnit řadu podmínek. Musí být zřízen zákonem a je mu zákonem svěřena působnost v oblasti výkonu státní správy. Institucionálně jej můžeme zařadit mezi moc výkonnou.³⁸ Zřídit správní úřad lze tedy pouze zákonem, což nám zajišťuje kontrolu moci zákonodárné nad mocí výkonnou, kdy zákonodárná moc je nadána tvorbou organizační struktury a stanovení působnosti daného úřadu.³⁹ Institucionální pojetí nám zajišťuje existenci úřadu i při jeho personálních změnách. Není

³³ § 45 veterinárního zákona.

³⁴ SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publicace_SVS_2014.pdf>.

³⁵ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vydání. Praha: C.H.Beck, 2012, s. 118, 121.

³⁶ § 15 kompetenčního zákona.

³⁷ SLÁDEČEK. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 263.

³⁸ POUPEROVÁ, Olga. Nezávislé správní úřady. *Správní právo*. 2014, 47 (4), s. 215.

³⁹ JÄGER, Petr. In LANGÁŠEK, Tomáš, HERC, Tomáš (ed.). *Ústava České republiky. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 733.

totiž zásadní, která konkrétní osoba nám v rámci úřadu rozhoduje, ale zda tak činí jménem daného úřadu.⁴⁰

I když došlo k zavedení pojmu správní úřad, či jeho obnovení, jak tuto situaci někteří autoři chápou, v názvu kompetenčního zákona stále nalezneme označení další ústřední orgány státní správy.⁴¹ Nejednotnost pojmů v jednotlivých zákonech označující správní úřady může jejich adresáty zmást, proto je nutné, aby zákonodárci při jejich označování zvažovali, jakého pojmu využijí.

2.3.2. Organizační složka státu

Dalším důležitým pojmem je bezesporu organizační složka státu. Zákon majetek ČR nám upravuje, kdy lze na daný subjekt pohlížet jako na organizační složku státu. Důvodem k tomu označení je určit postavení státu v právních vztazích a stanovit povinnost daným útvarům řídit se pravidly hospodaření se státním majetkem.⁴² Konkrétní postup zřízení organizační složky státu nám upravuje zákon majetek ČR, kdy můžeme zjistit, že ke zřízení dochází formou opatření zřizovatele tedy příslušného ministerstva. Jako důležitá součást opatření bez pochyb patří zřizovací listina. Vydat opatření však nemohou bez souhlasu ministerstva financí.⁴³

SVS byla zřízena jako organizační složka státu zřizovací listinou Mze a byl jí svěřen majetek tak, aby mohla plnit své úkoly. Také má k dispozici prostředky státního rozpočtu, se kterými samostatně hospodaří, avšak v mezích zákona rozp. pr.⁴⁴

2.3.3. Organizační struktura Státní veterinární správy

Od roku 2011 SVS chápeme jako jeden správní úřad. Došlo totiž ke změně postavení KVS a nyní je na KVS pohlíženo jako na vnitřní organizační jednotky SVS.⁴⁵ Strukturu SVS lze tedy rozčlenit na ÚVS, KVS a MěVS v Praze.⁴⁶ Toto členění vychází z principu dekoncentrace státní správy, kdy jednotlivé úlohy jsou vykonávány jednotlivými územními pracovišti.⁴⁷ Nyní si popíšeme, jaké jsou úkoly těchto jednotlivých pracovišť.

⁴⁰ Tamtéž s. 99.

⁴¹ Srov. blíže kompetenční zákon.

⁴² KOPECKÝ, Martin. K institutu pracovišť a jiných územních útvarů správních úřadů. *Správní právo*. 2013, 46 (2), s. 89.

⁴³ § 4 zákona majetek ČR.

⁴⁴ SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

⁴⁵ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 270.

⁴⁶ § 47 odst. 4 veterinárního zákona.

⁴⁷ Blíže SLÁDEČEK: *Obecné správní právo...*, s. 268-269.

Ústřední veterinární správa

Na pomyslném vrcholu organizační soustavy SVS stojí ÚVS, v jejímž čele stojí ústřední ředitel, který řídí a zastupuje SVS navenek.⁴⁸ SVS tudíž můžeme považovat za monokratický správní úřad, neboť rozhodovací pravomoc je svěřena do rukou ústředního ředitele.⁴⁹ Do své funkce je ústřední ředitel jmenován ministrem zemědělství.⁵⁰ Veterinární zákon ukládá ústřednímu řediteli kreační pravomoc jmenovat nebo odvolat ředitele *státních veterinárních ústavů*, při svém rozhodování je však vázán souhlasem ministra zemědělství.

Konkrétní úkoly svěřené ÚVS v oblasti veterinární péče nalezneme upraveny v § 48 veterinárního zákona. Primárně vykonává ty úkoly, jež mají celostátní povahu a nezasahují do působnosti Mze. ÚVS plní řídicí roli ve vztahu ke KVS a *Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv*. ÚVS dále vystupuje jako odvolací orgán v případech, kdy jako orgán 1. stupně rozhodovala KVS či *Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv*. Přesto nelze opominout případy, kdy jako orgán 1. stupně vystupuje ÚVS. Konkrétně se jedná o případy uvedené v § 47 odst. 7 a to např. plnění úkolů vyplývajících z předpisů EU. Poté jako odvolací orgán vystupuje Mze.

V rámci své činnosti také ÚVS vydává koncepční nástroje ochrany životního prostředí. Vytváří koncepce, plány a programy celostátní povahy, které poté slouží jako určité vodítko při naplňování činnosti veterinární péče. Konkrétně se jedná o:

- koncepce ochrany zdraví zvířat a péče o zdravotní nezávadnost živočišných produktů,
- plány kontrol a celostátní pohotovostní plány,
- programy ozdravování zvířat.⁵¹

Krajská veterinární správa

Do roku 2003 na našem území působily OVS, které byly nahrazeny, jejich působnost přešla na KVS.⁵² Územní působnost KVS spadá na území, které je shodné s územními obvody krajů dle zákona VÚSC. V čele jednotlivých KVS stojí jednotliví ředitelé. Je potřeba podotknout, že MěVS v Praze se věcnou působností neliší od KVS, přesto stojí v rámci organizační struktury SVS samostatně. Její územní působnost je vymezena na území hlavního města Prahy.

⁴⁸ § 47 odst. 5 veterinárního zákona.

⁴⁹ Blíže SLÁDEČEK: *Obecné správní právo...*, s. 269.

⁵⁰ SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

⁵¹ § 47 odst. 6, § 48 veterinárního zákona.

⁵² Tamtéž s. 267.

Většina rozhodovací činnosti v oblasti veterinární péče je primárně svěřena KVS, které rozhodují jako orgány 1. stupně. Přesto nesmíme zapomenout, jak jsem již zmiňovala, že ve výjimečných případech tomu tak není a namísto KVS rozhoduje ÚVS, činí tak, ale pouze v případech vymezených zákonem.⁵³

2.3.4. Působnost SVS

Pokud bychom chtěli obecně vymezit konkrétní oblasti, které charakterizují činnost SVS, můžeme využít pojmu veterinární péče. Samotnou definici pojmu veterinární péče nalezneme v § 2 veterinárního zákona, na jejímž základě můžeme říci, že SVS vykonává svou působnost v následujících oblastech:

- péče o zdraví zvířat a jeho ochrana,
- péče o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv,
- ochrana území ČR před nepříznivými vlivy ze zahraničí,
- ochrana životního prostředí,
- veterinární asanace,
- státní veterinární dozor.

Při analýze jednotlivých činností SVS dojdeme k závěru, že SVS konkrétně ÚVS a KVS je svěřeno:

- výkon správního dozoru (na něj se blíže podíváme ve 3. kapitole),
- vydávání správních aktů,
 - povolení,
 - souhlasy,
 - veterinární osvědčení,
 - MVO,
 - závazný posudek,
- registrace podniků a závodů.⁵⁴

Můžeme tedy říci, že SVS musí zajistit řadu úkolů, k nimž má řadu nástrojů, jimiž dosahuje svých cílů v oblasti veterinární péče. Nyní si pár vybraných nástrojů rozebereme.

Mimořádná veterinární opatření

SVS je svěřeno vydávání MVO, jež mají formu nařízení. Jedná se o nařízení úkonů nezbytných k zabezpečení ochrany a pohody zvířat, tak i bezpečného nakládání s živočišnými

⁵³ § 47 odst. 4, 5 a 7 veterinárního zákona.

⁵⁴ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 47, 241.

produkty. Určitý přehled těchto opatření můžeme nalézt v § 54 veterinárního zákona. Lze však vydat i jiná opatření než v zákoně uvedená MVO, je-li to nezbytné a potřebné z veterinárního hlediska. Konkrétně úřední veterinární lékaři posoudí nezbytnost a potřebnost vydání MVO.

MVO vydaná ÚVS, které trvají déle jak 15 dnů, zruší nebo změní Mze, je-li to nezbytné. O roli obcí při vydávání MVO jsem již hovořila výše. Nesmíme opominout, že vydání MVO je také svěřeno ministerstvu obrany a ministerstvu vnitra, které buďto spolupracují na MVO vydaných SVS, nebo je jim umožněno vydávat vlastní, a to pouze po dohodě se SVS.⁵⁵

Existují 3 základní typy MVO a to:

- ochranná a zdolávací opatření,
- veterinární hygienická opatření,
- opatření k veterinární ochraně státního území.⁵⁶

Závazný posudek

SVS vydává závazný posudek v případech, kdy je o to požádá:

- podnikatel, jehož stavba či zařízení podléhá státnímu veterinárnímu doзору;
- uživatel stavby či zařízení, které bude sloužit jako útulek pro zvířata, k ukládání a spalování kadáverů zvířat v zájmovém chovu.

Závazný posudek SVS poté slouží jako podklad pro rozhodovací činnost orgánu vedoucí stavební či kolaudační řízení, nebo pro ohlášení stavby. Při své rozhodovací činnosti je poté orgán povinen se závazným posudkem řídit.

Co si však můžeme pod pojmem závazný posudek představit? Jedná se o odborné posouzení situace SVS. Posudek SVS, jakožto odborník v oblasti ochrany zvířat, vydá jako své stanovisko. Primárně je vydávání závazného posudku svěřeno KVS, avšak vyhradit si vydání může i ÚVS.⁵⁷ V případě zamítavého posudku se můžu jakožto osoba, která žádá o vydání posudku, bránit až v řízení, pro které je daný posudek vydán jako podklad, případně v přezkumném řízení.⁵⁸

Myslím, že je důležité, aby se k otázce výstavby staveb mohla vyjádřit i SVS, neboť z hlediska její odbornosti je důležité, aby posoudila reálné dopady stavby na zvířata a jejich pohodu.

⁵⁵ § 44 odst. 1 písm. g), § 45 odst. 1, § 54 veterinárního zákona.

⁵⁶ Tamtéž s. 241.

⁵⁷ § 48 odst. 1 písm. g), § 49 odst. 1 písm. i), § 56 veterinárního zákona.

⁵⁸ § 149 správního řádu.

2.3.5. Úřední veterinární lékaři

Jménem SVS jednají úřední veterinární lékaři. Dle veterinárního zákona se jedná o veterinárního lékaře orgánu veterinární správy. Za osobu úředního veterinárního lékaře také bereme veterinární lékaře ministerstva obrany či ministerstva vnitra.⁵⁹

Pouze úřední veterinární lékaři mohou provádět výkon dozorující činnosti v oblasti ochrany zvířat. Dle zákona OZPT se musí jednat o odborného pracovníka s vysokoškolským vzděláním v oblasti veterinárního lékařství a hygieny. Provádět dozorovou činnost smí až po získání osvědčení o způsobilosti. K získání osvědčení je nutné, aby složil zkoušky, jež provádí Mze. Touto zkouškou se zjistí, zda se dostatečně orientuje v rámci právních předpisů vztahujících se k výkonu daného dozoru.⁶⁰

K umožnění výkonu odborné činnosti v rámci veterinární péče SVS zajišťuje konkrétně ÚVS atestační studium, jímž má docházet k prohlubování odborné způsobilosti úředních veterinárních lékařů. Toto studium má 2 stupně a to základní a specializační. Po splnění specializační části se mohou úřední veterinární lékaři ucházet o post ředitele či vedoucího odborných ústavů.⁶¹

Na osobu úředního veterinárního lékaře lze pohlížet jako na úřední osobu, která musí dodržovat pravidla vycházející z jejího právního postavení. V případě porušení těchto pravidel se osoba úředního veterinárního lékaře může dopustit trestných činů a to např.: zneužití pravomoci, maření úkolu z nedbalosti, případně jednou z forem úplatkářství. Trestní právo proto osobám, vůči nimž vystupuje úřední osoba jako představitel moci, dává možnost obrany.⁶²

Soukromí veterinární lékaři

Soukromí veterinární lékaři dříve spadali pod působnost SVS. Dnes již vykonávají samostatně svou podnikatelskou činnost zaměřenou na léčebnou a preventivní činnost.⁶³ Veterinární zákon jim stanoví povinnost ve vztahu ke KVS ohlásit zahájení a ukončení výkonu soukromé praxe. Přesto pracují v součinnosti se SVS, např. mají informativní povinnost: v případě nebezpečí z výskytu nákazy nahlásit KVS danou skutečnost.⁶⁴

Aby vůbec mohli soukromí veterinární lékaři vykonávat svou profesi, musí být registrováni u Komory veterinárních lékařů. Tato povinnost se však nevztahuje na všechny.

⁵⁹ § 3 odst. 1 písm. gg) veterinárního zákona.

⁶⁰ § 26 zákona OZPT.

⁶¹ § 48 odst. 1 písm. n), § 59 odst. 4 až 5 veterinárního zákona.

⁶² § 127 odst. 1. písm. d), § 329 až 333 trestního zákoníku.

⁶³ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 261.

⁶⁴ § 61 odst. 1 veterinárního zákona.

Veterinární lékaři ministerstva obrany a ministerstva vnitra jsou této povinnosti zproštěni. Komora veterinárních lékařů jako samosprávná stavovská organizace registruje veterinární lékaře a vede jejich seznam. Dohlíží na vzdělávání veterinárních lékařů. Dále disponuje pravomocí ukládat disciplinární opatření v disciplinárním řízení svým členům. Nejprísnějším možným postihem uloženým v disciplinárním řízení je vyloučení z komory, což má za následek ukončení výkonu povolání jako veterinárního lékaře.⁶⁵

Schválený veterinární lékař

Ve veterinárním zákoně se také můžeme setkat s pojmem schválený veterinární lékař. V tomto případě se jedná o osobu soukromého veterinárního lékaře, jíž umožňuje KVS výkon určitých svých kompetencí. Konkrétně se pak jedná o např. o kompetenci vydávat pasy zvířatům. Schválený veterinární lékař poté, co vydá pas zvířatům, zasílá záznamy o vydání pasů Komoře veterinárních lékařů, která vede o tomto záznamy. Úřední veterinární lékař pak v rámci kontrolní činnosti tyto záznamy může zkontrolovat. V případě, že úřední veterinární lékař zjistí pochybení schváleného veterinárního lékaře při výkonu mu svěřených činností, může KVS odejmout či pozastavit schválenému veterinárnímu lékaři výkon této činnosti.⁶⁶

2.4. Obce

Určitou roli při ochraně zvířat hrají i obce. Z hlediska jejich umístění je účelné jim svěřit určité pravomoci, jimiž mohou zajistit ochranu zvířat na svém katastrálním území.

Dle veterinárního zákona pouze obec povoluje konání trhů a svodů na svém území. Schvaluje místa, kde mohou probíhat trhy, na nichž dochází k prodeji zvířat nebo živočišných produktů, a to na základě veterinárních podmínek vytvořených pro obec KVS. Dále obec vydává nařízení na základě výslovného zákonného zmocnění o nařízení či ukončení MVO, navrhne-li jí to KVS. Dozoruje i jejich plnění. Dojde-li ke stanovení MVO nařízených SVS, je obec povinna se podílet na tomto opatření. Opatření určí způsob a rozsah podílu obce, který se váže k území obce. A to pouze pokud území obce zasahuje do ochranného pásma, pásma dozoru vymezeného MVO. Vzniknou-li v souvislosti s výkonem MVO obci náklady nebo dojde-li ke ztrátám, má obec právo na jejich náhradu.⁶⁷

⁶⁵ § 1, § 2, § 4, § 17 zákona Komora vet. lék.

⁶⁶ § 3 odst. 1 písm. ii), § 4a odst. 3 až 6, § 61 odst. 5 veterinárního zákona.

⁶⁷ § 46, § 67 veterinárního zákona.

2.4.1. Obecní úřady obce s rozšířenou působností

OÚRP vystupují v oblasti ochrany zvířat před týráním jako vykonavatelé státní správy.⁶⁸ Konkrétně vykonávají svou věcnou působnost ve svém správním obvodu.⁶⁹ V oblasti ochrany zvířat před týráním jsou jim svěřeny zásadní rozhodovací pravomoci a to konkrétně o zvláštních opatřeních, o předběžné náhradní péči, atd. V případě postihování nežádoucích chování subjektů v oblasti péče o zvířata rozhodují o správních deliktech a přestupcích. Pod nežádoucím chováním si můžeme představit nezákonné chování osob, jímž dochází k porušování povinností svěřených jednotlivým subjektům v rámci zákona OZPT.⁷⁰ Blíže se budu věnovat činnosti OÚRP, jež vykonává ve spolupráci se SVS v kapitole č. 4.

2.5. Shrnutí

Jak si můžeme všimnout výše, ochranu zvířat nám zajišťuje řada orgánů, tedy se na ní svým dílem podílí. Každý z nich zaujímá svou důležitou roli při ochraně zvířat, vzájemně spolupracují při naplňování úkolů a můžeme si povšimnout provázanosti při rozhodování. Nejedná se tedy vždy o rozhodování jednoho subjektu.

Jako nejdůležitější ochránce zvířat vystupuje SVS, jakožto organizační složce státu je jí svěřen výkon činností zabezpečující veterinární péči. SVS má v rukou řadu nástrojů, kterým dosahuje úkolů jí svěřených zákony. Můžeme si SVS představit jako orgán, který dohlíží na to, zda je řádně naplňován účel veřejného zájmu na ochraně zvířat.

Pro SVS je důležitá schvalovací, registrační činnost určitých problematických subjektů. Týká se těch subjektů, u kterých by se mohl vyskytnout problém zajistit dostatečnou ochranu zvířat. Tyto registrované subjekty je nutné kontrolovat ze strany SVS pro případná porušení zákonů působících k ochraně zvířat.

⁶⁸ § 29b zákona OZPT.

⁶⁹ § 66 zákona o obcích.

⁷⁰ § 24a, § 28 odst. 2 zákona OZPT.

3. Správní dozor

Pod pojmem dozor si můžeme obecně představit činnost, kdy jeden subjekt pozoruje výkon činnosti druhého subjektu. Jedná se o prostředek, jímž dochází k zamezení nežádoucího protizákonného jednání. Pozorovaný subjekt musí plnit povinnosti mu zákonem stanovené. Zjistí-li dozorujiící orgán, že postup pozorovaného subjektu není správný, náleží dozorujiícímu orgánu právo využít zákonných prostředků k zamezení nežádoucího jednání či nekonání.⁷¹

Využijeme-li přívlastku správní před pojmem dozor, jedná se již o správní činnost. Hlavním odlišujícím znakem od ostatních činností je subjekt, jemuž je výkon dozoru svěřen. Konkrétně jej vykonává orgán veřejné správy. Dozorujiící činnost vykonává vůči subjektům mu nepodřízeným. Přitom k výkonu dozorujiící činnosti musí mít výslovné zákonné zmocnění. Samotná dozorujiící činnost se váže na dodržování právních předpisů správního práva. Zjistí-li dozorujiící orgán jakékoliv nedostatky při plnění uložených povinností subjekty (adresáty práva), má možnost využít nápravných či sankčních prostředků a to konkrétně takových, které zajistí dostatečné potrestání pachatele.⁷² Dnes je správní dozor soustředěn na určitý specializovaný úsek, kdy jednotlivým orgánům veřejné správy je svěřen výkon dozoru v jednotlivých oblastech jim svěřeným jednotlivými zákony. Kontrolní řád představuje obecný předpis upravující postup provádění dozoru.⁷³

Dozorujiící činnost můžeme členit dle časového hlediska jeho provedení. Průběžný dozor si klade za cíl dozorovat výkon probíhající činnosti subjektů. Zatímco dozoruje-li se odstranění nedostatků, které dozorujiící orgány uložily při své přecházející dozorujiící činnosti, hovoříme již o dozoru následném. Dozorujiící orgány provádějí dozor buďto soustavně, vyplývá-li to z jejich programové činnosti, nebo jednorázově, kdy tak mohou činit na základě podnětů jim doručeným.⁷⁴

Mimoprávní kritéria jako hospodárnost a účelnost nemohou být předmětem dozorujiící činnosti, tím by došlo k zásahu do samosprávné činnosti kontrolovaných subjektů. Přesto existují určité výjimky, které však musí být zákonem umožněny.⁷⁵

O provedené dozorujiící činnosti se pořizuje protokol, který má zajistit průkaznost provedeného dozoru. Tento protokol musí být sepsán důsledně a to se všemi zákonem stanovenými náležitostmi. V případě pokud by dozorovaný subjekt nesouhlasil se zapsanými

⁷¹ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo...*, s. 230-231.

⁷² STAŠA: *Správní právo: obecná část...*, s. 283.

⁷³ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo...*, s. 232.

⁷⁴ STAŠA: *Správní právo: obecná část...*, s. 286.

⁷⁵ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo...*, s. 231.

údaji nebo daným dozorem, svědčí mu právo podat námitky. Vyhověno jim bude pouze za předpokladu, že budou mít předepsanou formu, a to písemnou. Rozhodnutí o námitkách vydává vedoucí dozoru orgánu případně přímo dozoru pracovník, ale pouze pokud by námitkám zcela vyhověl. Pokud by se dozoru subjekt chtěl vůči tomuto rozhodnutí bránit, kontrolní řád mu již neumožňuje podat opravný prostředek.⁷⁶

3.1. Správní dozor vykonávaný orgány SVS

Nelze pouze předpokládat, že se subjekty práva budou řídit právními předpisy, jež byly vydány proto, aby regulovaly oprávnění a povinnosti daných subjektů v dané konkrétní oblasti, a to i v oblasti ochrany zvířat. Je proto nutné zajistit určitý prvek, který by na dané dodržování dohlížel. Bezpochyby se jedná o institut správního dozoru, který si klade za cíl zajistit zákonnost nad dodržováním norem správního práva jeho adresáty.⁷⁷

Na úseku ochrany zvířat hovoříme o správním dozoru jako o veterinárním. SVS byl svěřen do působnosti výkonu veterinárního dozoru veterinárním zákonem. Cílem tohoto dozoru je sledovat chovatele a ostatní FO a PO při dodržování povinností jim kladeným jednotlivými právními předpisy vydávaných na úseku ochrany zvířat.⁷⁸

SVS postupuje při určení potřebnosti výkonu dozoru u konkrétních subjektů na základě principu analýzy rizik. Můžeme si všimnout, že SVS si stanoví hodnotící kritéria a to: množství a druhy zvířat v hospodářství, typ a objem výroby, datum poslední kontroly, případné uložené nápravné prostředky, podané podněty k výkonu dozoru, atd. SVS si tedy strategicky sestavuje plán kontrol výkonu dozoru, dle kterého postupuje.⁷⁹

Samotný výkon veterinárního dozoru pak provádí dle veterinárního zákona úřední veterinární lékaři také zvaní jako veterinární inspektoři. Veterinární zákon stanoví dozoru orgánům jen pár konkrétních práv a povinností vzhledem k výkonu dozoru, ve zbytku je nutno se řídit kontrolním řádem, jakožto obecnému právnímu předpisu pro výkon kontroly a dalšími prováděcími předpisy. Mezi oprávnění při výkonu veterinárního dozoru náleží např. pozastavení, omezení či přímý zákaz výroby či uvádění živočišných produktů do oběhu. Jako zvláštní povinnost dozoru orgánu přísluší prokázat se služebním průkazem při kontrole. Průkaz slouží jako pověření ke kontrole podle kontrolního řádu.⁸⁰

⁷⁶ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012, s. 346-347.

⁷⁷ Tamtéž s. 228.

⁷⁸ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 47, 92.

⁷⁹ SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

⁸⁰ § 53 veterinárního zákona.

Při výkonu dozorové činnosti mohou dozorující subjekty SVS uplatnit své právo vstupu a prohlídky, právo vyžadovat podklady a informace a zajistit důkazy, zakázat nebo omezit určité činnosti během dozorové činnosti, pořizovat obrazovou dokumentaci. Na tyto práva navazuje povinnost subjektů chovatelů a provozovatelů útulku či záchranné stanice, vůči nimž je dozor vykonáván, poskytnout potřebnou součinnost a umožnit vstup do prostor a míst, poskytnout potřebné informace i dokumentaci, předvést na požádání zvíře či zvířata. Při neposkytnutí součinnosti jim může být orgánem SVS uložena pokuta.⁸¹

SVS při své dozorující činnosti může narazit na porušování povinností, proto jsou jí svěřeny určité prostředky zajišťující nápravu např. ukládání závazných pokynů. Přitom prostředky zajištění mají působit k tomu, aby k porušení již nedocházelo. Svědčí jim také právo podávat podněty k zahájení správního řízení o správním deliktu nebo přestupku. U závažnějších porušení ustanovení zákonů působících k ochraně zvířat podávají již podnět k zahájení trestního řízení k projednání trestného činu.

SVS na závěru své dozorové činnosti pořizují o průběhu dozoru záznamy, které se poté vkládají do Informačního systému SVS, jež má za cíl sjednotit a evidovat veškerou dozorovou činnost. Tyto informace poté slouží k vyhodnocení celkového stavu na území ČR v rámci dodržování právních předpisů týkajících se ochrany zvířat. SVS vydává na základě dat z tohoto systému informační bulletin SVS „Program ochrany zvířat“, kterým vlastně dochází k informování veřejnosti o činnosti daného orgánu a o četnosti jeho kontrol.⁸²

Dozorovaným osobám svědčí právo podat námitky proti nařízením prováděných SVS. Učinit tak mohou do protokolu o tomto nařízení, nebo písemně do 3 dnů ode dne přijetí tohoto protokolu od SVS. Rozhodování o námitkách poté přísluší KVS a to pouze za předpokladu, že zcela námitkám vyhoví. Jinak se věc postupuje ÚVS.⁸³

3.2. Specifické formy dozoru

Dozor vykonávaný orgány veterinární správy má i své specifické formy. Konkrétně se jedná například o tyto formy:

- veterinární kontrola zdraví a dědičnosti zdraví,
- prohlídka jatečných zvířat a masa,
- kontrola označování a evidence zvířat,

⁸¹ § 25, § 27 odst. 1 písm. o) a odst. 12 písm. c) zákona OZPT.

⁸² Tamtéž s. 93.

⁸³ Blíže § 76 odst. 4 písm. a) veterinárního zákona.

- pohraniční veterinární kontrola.⁸⁴

Pro názornost jednotlivé formy dozoru představím a určím úlohu SVS.

3.2.1. Veterinární kontrola zdraví a dědičnosti zdraví

SVS si klade za prioritní cíl zajistit ochranu zdraví zvířat, jak z hlediska pohody zvířat a zajištění kvalitního života zvířat, tak z pohledu zabezpečení zdravotní nezávadnosti živočišných produktů, které jsou dále využity pro lidskou spotřebu.⁸⁵

SVS se primárně snaží zamezit vzniku a šíření nálezů. Preventivně jsou vytvářeny pohotovostní plány a ozdravovací programy, které jsou v případě výskytu nálezů využity k jejich zvládnutí. Při samotném zajištění nálezů se SVS řídí postupem, který jí stanoví veterinární zákon. K výkonu úkolů jsou SVS uloženy takové prostředky, které zajistí, aby daná nález byla řádně zajištěna. SVS má možnost vydat ochranná a zvládací opatření, která zajistí, aby byla případná nález potvrzena či vyvrácena a následně řádně zvládnuta.⁸⁶

SVS pořádá nález, při kterém dochází k prozkoušení řešení situací při nález zvířat. Tato cvičení se provádí, jednak z důvodu zkvalitnění pohotovostních plánů, tak i nacvičování spolupráce mezi jednotlivými orgány.⁸⁷ Považuji za důležité, aby byly prakticky prověřeny znalosti úředních veterinárních lékařů, neboť jak právní úprava, tak příslušné prováděcí předpisy jsou velmi obsáhlé. Pouze tehdy se dají vypilovat nedokonalosti. Veterinární lékař by měl být řádně vyškolen, tak aby mohl řádně vykonávat svou činnost. V reálných případech poté již není prostor pro chybná rozhodnutí veterinárního lékaře.

3.2.2. Prohlídka jatečných zvířat a masa

Cílem SVS je zajistit nezávadnost produktů živočišného původu, tak aby nedošlo k poškození zdraví spotřebitele. Tyto produkty musí být dozorovány již před jejich uvedením do oběhu, nebo případně byly v co nejkratší čas z oběhu vyjmuty.⁸⁸ Tedy než se dostane živočišný produkt do oběhu, musí být řádně zkontrolován a označen za nezávadný. V případě jakýchkoliv pochybností o nezávadnosti živočišných produktů má SVS možnost uložit příslušná veterinární hygienická opatření, která např. zamezí produktu v jeho dalším běhu, kdy se nedostane ke spotřebitelům, dokud není prokázána jeho nezávadnost. I poté v případě

⁸⁴ § 52 odst. 2 veterinárního zákona.

⁸⁵ HAVLIŠ, MALENA: *Veterinární péče...*, s. 49.

⁸⁶ § 5 odst. 4, § 10 až 17 veterinárního zákona.

⁸⁷ SVS. *Cvičení – jak na nález zvířat*. [online]. svscr.cz, 18. června 2013 [cit. 9. listopadu 2017]. Dostupné na <https://www.svscr.cz/cviceni_jak_na_nakazy_zvirat/>.

⁸⁸ SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

prokázání zdravotní nezávadnosti SVS musí schválit vypuštění živočišného produktu do oběhu.⁸⁹

3.2.3. Kontrola označování a evidence zvířat

Role SVS v případě označování a evidence zvířat je omezená. Oprávnění SVS spadá pouze na dozorování dodržování povinností při označování a evidenci zvířat dle § 22, § 23 a § 23a plemenářského zákona, přesto je tato působnost svěřena i České plemenářské inspekci. Ostatní činnosti upravené plemenářským zákonem vykonává převážně Česká plemenářská inspekce, jakožto orgán kontroly označování a evidence zvířat. Mezi oběma orgány jak SVS, tak i Českou plemenářskou inspekci funguje vzájemná součinnost. Jeden druhému dá navědomí informaci o provedené kontrole, neboť v otázce kontroly označování a evidence zvířat se kříží jejich společná kompetence. Vystává tu tedy otázka případných kompetenčních sporů. Mezi tyto dva orgány vstupuje ministerstvo jako vedoucí, který zasahuje, vede jejich činnost a řeší případné spory.⁹⁰

3.2.4. Pohraniční veterinární kontrola

SVS dohlíží na to, aby veškeré produkty a zvířata, které jsou dováženy do ČR ze zahraničí, plnily standarty zdravotní nezávadnosti. Také zajišťuje, aby na území ČR nebyly zavlečeny nákazy ze zahraničí.⁹¹ Není možné, aby byly zkontrolovány veškerá zvířata a produkty směřující k nám z členských států EU nebo která jsou převážena v rámci zájmového chovu, proto jsou prováděny v těchto případech pouze namátkové kontroly. V případě dovozu z třetích zemí již provádí SVS kontrolu všech subjektů a to na stanovištích veterinární hraniční kontroly, kterým je vystaven vstupní doklad.⁹²

3.3. Rozhodování soudů

Jelikož ne všechna rozhodnutí SVS jsou v souladu se zákony, umožňuje právo subjektům domáhat se svého práva před soudem. Otázka řešení těchto sporů spadá poté pod působnost správního soudnictví. Přitom správní soudnictví se zabývá pouze otázkou zákonnosti rozhodnutí, tedy zda daný subjekt jednal v souladu se zákony. Avšak pravomoc

⁸⁹ Blíže § 18 a násl. veterinárního zákona.

⁹⁰ § 24 odst. 5 až 8 plemenářského zákona.

⁹¹ SVS. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014 [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

⁹² Blíže § 28 a násl. veterinárního zákona.

správního soudu dopadá i na ta rozhodnutí, která předcházela danému rozhodnutí, vůči němuž je podána žaloba.⁹³

3.3.1. Využití závazného pokynu k umožnění vstupu do podniku

NSS se zabýval v roce 2014 ve svém rozsudku vydáním závazného pokynu, jakožto oprávnění SVS v rámci výkonu veterinárního dozoru. Tento prostředek byl nesprávně použit pro vynucení vstupu do podniku. Společnost ZIMBO CZECHIA, s. r. o. podala kasační stížnost proti ÚVS. Domáhala se zrušení rozhodnutí ÚVS a rozsudku KrS v Hradci Králové. NSS svým rozhodnutím věc vrátil zpět k dalšímu šetření a závazný pokyn označil jako nezákonný.

Žalobkyně spatřovala nezákonnost vydání závazného pokynu KVS vůči její osobě. Dále také oponovala použití služebního průkazu jako prostředku opravňujícího k výkonu dozoru. Sice přiznala, že dané zaměstnance KVS již zná, neboť již ji kontrolovali, avšak nebyla si jista, zda vůbec mají k provedení kontroly pověření a zda vůbec i nadále jsou považováni za zaměstnance KVS.⁹⁴

Z dané argumentace NSS vyplývá, že postačuje použití služebního průkazu k prokázání oprávnění k výkonu dozoru. KVS, jakmile jí nebyl umožněn vstup do provozovny na základě předložení průkazu, měla uložit pořádkovou pokutu a případně využít součinnosti Policie ČR.⁹⁵ V tomto případně bylo mylně použito závazného pokynu jako donucovacího prostředku k splnění povinnosti součinnosti při umožnění vstupu do provozovny. Zákon OZPT ukládá povinnost součinnosti osobě kontrolované při provádění kontroly a k jejímu vynucení ukládá možnost uložení pořádkové pokuty.⁹⁶

3.3.2. Pověření k provedení kontroly

Městský soud v Praze se v roce 2006 zabýval uložením pokuty KVS pro Zlínský kraj žalobkyni J., s. r. o. za nesplnění součinnosti při provedení dozoru. KVS přistoupila k uložení pokuty na základě nesplnění zákonné povinnosti součinnosti kontrolovaného subjektu při výkonu dozorcí činnosti dle zákona OZPT. Nečinnost přitom spočívala na chování subjektu, který nedovolil vstup příslušným dozorcím orgánům z důvodu nepřítomnosti statutárního orgánu, či majitele kontrolovaného subjektu.

⁹³ ČERNÝ: *Budeme je žalovat?...*, s. 68-69.

⁹⁴ Rozsudek NSS ze dne 28. dubna 2014, čj. 8 AS 43/2013 - 54.

⁹⁵ Blíže § 135 správního řádu.

⁹⁶ Blíže § 25 odst. 2, § 27 a 27a zákona OZPT.

Žalobkyně stavěla své odvolání proti KVS na neprokázání oprávnění k provedení kontroly a namítala, že tyto kontroly jsou prováděny opakovaně a vždy proběhly řádně, za předpokladu, že byl přítomen její statutární orgán. Žalovaný naopak tvrdil, že přítomen kontrole byl ředitel společnosti žalobkyně a neumožnil jim vstup do provozovny. Protokol, který žalovaný sepsal, podepsal také ředitel a stvrdil tím souhlas s obsahem a nepodal vůči němu námitky. Také nenamítal, že mu nebylo prokázáno zahájení kontroly.

Z rozhodování soudu je patrné, že není dle kontrolního řádu ani veterinárního zákona nutno, aby se dozorčí činnosti účastnil statutární orgán kontrolovaného subjektu. Tím by nedošlo k naplnění smyslu dané dozorčí činnosti. Ani její samotné zahájení není nutno doslovně sdělit kontrolované osobě. Již ze samotného jednání žalovaného je jasné, že byla zahájena. Pracovník žalobkyně stvrdil svým jednáním zahájení, kdy jim předložil požadované dokumenty ke kontrole.⁹⁷

3.4. Shrnutí

Institut veterinární dozoru představuje silný prostředek, jímž dochází do zásahu do soukromé sféry kontrolovaného subjektu. K jeho výkonu SVS proto využívá jen zákonem stanovených prostředků. SVS má při jeho výkonu v rukou řadu oprávnění, ale musí také dodržovat řadu povinností.⁹⁸

Průkaz sice slouží jako pověření k výkonu dozorčí činnosti, přesto veterinární inspektoři jednají v rámci plánu kontrol a na základě podnětů jim doručeným. Výkon dozorčí činnosti bývá tedy opodstatněný.

Orgány se mohou snažit a chtít poskytnout zvířatům lepší podmínky k životu, přesto jsou stále omezeni zákony, kdy mohou využít pouze jim vymezených prostředků. Není jejich činnosti poskytnuta taková volnost, což vyplývá i z jejího postavení jako vykonavatele státní správy.

⁹⁷ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. září 2006, čj. 10 Ca 127/2005 - 41.

⁹⁸ Blíže § 53 veterinárního zákona.

4. Trestání jakožto prostředek ochrany zvířat

Je nutno vymezit si prostředky ochrany zvířat jednak svěřené SVS tak i OÚRP, které jsou toliko zákonem vymezeny k tomu, aby při porušení povinností bylo dané jednání dostatečně sankcionováno a působilo vůči subjektům tak, aby již neporušovali povinnosti jim uložené. Existuje celá řada prostředků sloužící k nápravě pachatele. Tyto prostředky lze od sebe odlišit na základě závažnosti daného protiprávního chování. Jednotlivé zákony příkládají protiprávním jednáním odlišnou míru nebezpečnosti, k nimž přiřazují adekvátní prostředky pro zajištění sledovaného účelu. Méně závažné porušování zákonů se řeší v rámci správněprávní odpovědnosti, zatímco závažné trestné činy již projednávají orgány činné v trestním řízení.

4.1. Správněprávní odpovědnost

O správněprávní odpovědnosti hovoříme, naplňuje-li jednání osoby znaky skutkových podstat uvedených v jednotlivých zákonech upravující ochranu zvířat. Rozlišujeme přestupky, kterých se dopustí FO, a správní delikty, jichž se dopouští PO, či podnikající FO. Postihem za takovéto nezákonné jednání či nekonání může být pokuta, avšak i jiná zvláštní opatření.

Prvostupňové rozhodování o správních deliktech, či přestupcích dle zákona OZPT je svěřeno do působnosti OÚRP. Hovoříme-li o povinnostech, které plynou osobám z OZV vydávaných obcemi, rozhoduje již o nich příslušná obec. Jelikož vydávání OZV náleží do samostatné působnosti, není možné, aby orgán státní správy v tomto případě zasahoval.⁹⁹

Pro účely veterinárního zákona jako orgán prvního stupně při rozhodování o správních deliktech, či přestupcích vystupuje KVS. ÚVS rozhoduje pouze za předpokladu, kdy si to vyhradí, nebo spadá-li rozhodování na území více krajů či celé ČR. Rozhodování o správních deliktech může provádět i Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, nebo celní úřad, avšak pouze v zákoně jim vymezených případech.¹⁰⁰

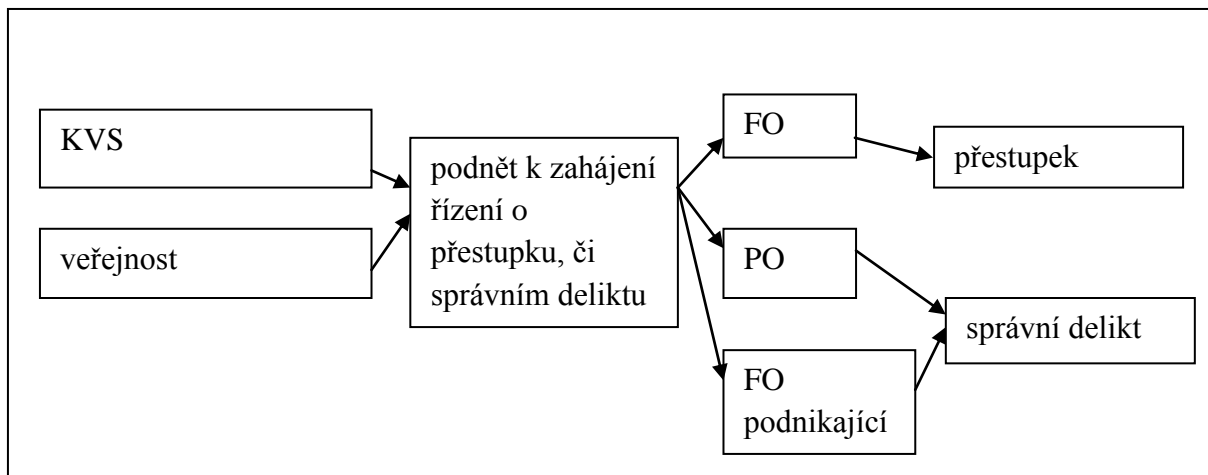
Zahájit řízení o přestupku může OÚRP na základě podnětu mu doručeném od KVS nebo veřejnosti. OÚRP se podněty doručenými od příslušné KVS musí povinně zabývat a následně do 1 měsíce od jejich podání zaslat KVS písemné vyrozumění o učiněných opatřeních.¹⁰¹ I samotné rozhodnutí v dané věci předává příslušné KVS. Rozhodnutí

⁹⁹ HANÁK: *Právo životního prostředí...*, s. 303.

¹⁰⁰ § 48 až 49, § 74 veterinárního zákona.

¹⁰¹ JARMÍČ, Libor. *Jak zasáhnout proti týrání zvířat?* [online]. frankbold.org, aktualizováno k 8. lednu 2017 [cit. 15. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://frankbold.org/poradna/kategorie/ochrana-prirody-a-krajiny-ochrana-lesa-a-pudy/rada/jak-zasahnout-proti-tyrani-zvir>>.

v řízeních zahájených na základě podnětu podaného jinou osobou než KVS se také zasílá KVS. Zde platí pouze jediná výjimka a to pokud došlo k porušení povinnosti učinit opatření při úniku zvířete.

Zdroj: vlastní obrázek.

OÚRP není kompetentní vydávat své rozhodnutí v řízení o správních deliktech bez odborného vyjádření KVS, které je pro něj závazné a musí se jím řídit. Jde vlastně o odborné posouzení dané otázky kvalifikovanými pracovníky. V rámci zjednodušení postupu KVS při podání podnětu OÚRP, KVS současně s podnětem zašle i své odborné vyjádření.¹⁰² Chceme-li určit právní povahu odborného vyjádření, musíme nahlédnout do správního řádu. Jedná se o závazné stanovisko sloužící jako podklad pro navazující správní řízení. Samotné závazné stanovisko nemůže být rozhodnutím ve věci, tudíž není možné podat odvolání. Jako možnou obranu proti závaznému stanovisku lze vidět podání odvolání proti rozhodnutí v navazujícím řízení, nebo podání podnětu k přezkumnému řízení.¹⁰³

U jednotlivých přestupků FO dle zákona OZPT dochází k rozlišení osoby pachatele, který se může daného přestupku dopustit. Jsou odlišeny kategorie: chovatel hospodářských zvířat, chovatel druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči, pořadatel atd. Maximální částka pokuty, kterou lze za jednotlivé přestupky uložit, dosahuje částky 500 000 Kč. PO nebo podnikající FO se dopustí správního deliktu, naplňuje-li jejich jednání skutkovou podstatu uvedenou v zákoně OZPT. Maximální částka uložené pokuty za správní delikt činí 500 000 Kč dle typu porušení povinnosti. Zákon OZPT ukládá OÚRP evidenční povinnost, kdy povinně evidují údaje o osobách, které se dopustily přestupku dle tohoto

¹⁰² § 24a zákona OZPT.

¹⁰³ § 149 správního řádu.

zákona. V souvislosti s určitými typy porušení zákona OZPT lze také uložit zákaz činnosti, propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat.¹⁰⁴

KVS rozhoduje o přestupcích FO, pokud porušili povinnost jim stanovenou veterinárním zákonem. Nejvyšší možná výše pokuty činí 100 000 Kč. U PO a podnikajících FO se pak rozlišuje osoba, která se daného správního deliktu dopustila, kdy deliktu se také může dopustit veterinární lékař. Nejvyšší možná výše pokuty za správní delikt činí 2 000 000 Kč.¹⁰⁵

4.1.1. Zvláštní opatření v oblasti ochrany zvířat

Zvláštní opatření působí jako preventivní a nápravné prostředky, které působí vedle úpravy trestání správních deliktů. Uplatněny mohou být buďto současně s uložením pokuty, nebo zcela nezávisle, což se odvíjí dle typu daného zvláštního opatření. Tyto prostředky mají buďto formu zákazu určitého jednání, nebo příkazu k žádoucímu jednání.¹⁰⁶

Novelou zákona OZPT z roku 2013 byla přidána řada zvláštních opatření, která dosud v právní úpravě chyběla. Lze mezi ně zahrnout tyto instituty: zákaz chovu zvířat, propadnutí či zabránění týraného zvířete a nařízení předběžné náhradní péče.¹⁰⁷ Hlavní problém nové problematiky je spatřován ve zvýšených nákladech pro státní rozpočet, neboť zvířata umístěná do náhradní péče mohou připadnout státu, pokud vlastník nedostojí své zákonné povinnosti a tuto náhradní péči nehradí. V úvahu poté připadá možnost státu po nabytí vlastnictví využít svého práva jako vlastník a dané zvíře prodat, čímž získá alespoň částečné finance zpět.¹⁰⁸

Závazný pokyn k odstranění zjištěných nedostatků

KVS je svěřeno rozhodování o závazném pokynu k odstranění zjištěných nedostatků. Tohoto institutu mohou využít, zjistí-li při své dozorové činnosti, že došlo k porušení povinností stanovené daným subjektům, které jim plynou ze zákonů zabývajících se ochranou zvířat. Již sám zákon OZPT nám stanoví, jaké základní náležitosti dané rozhodnutí musí obsahovat. První je nutno vymezit danou povinnost, jež nebyla dodržena. Dále se stanoví prostředek, který má zajistit nápravu nedostatků, a také se stanoví konkrétní lhůta nutná k nápravě. KVS také může následně zkontrolovat jejich dodržování.¹⁰⁹

¹⁰⁴ § 24a odst. 3, § 27 až 27a zákona OZPT.

¹⁰⁵ § 49 odst. 1 písm. u), § 71 až 72 veterinárního zákona.

¹⁰⁶ MÜLLEROVÁ: *Ochrana zvířat v právu*, s. 387.

¹⁰⁷ § 27b, § 27c a § 28c zákona OZPT.

¹⁰⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon OZPT, s. 11.

¹⁰⁹ § 22 odst. 1 písm. l) zákona OZPT.

Závazný pokyn je vydáván ve formě správního rozhodnutí. V případě nedodržení závazného pokynu již zákon mlčí a nenalezneme v něm jakékoliv ustanovení o sankci za jeho porušení. Nabízí se pouze institut vynucení, který upravuje správní řád jakožto obecný právní předpis, a to konkrétně ustanovení o nuceném výkonu rozhodnutí.

KVS je umožněno, aby v případě zjištěných nedostatků, kdy jí rozhodování není zákonem svěřeno, podala podnět k zahájení řízení o správním deliktu či o uložení zvláštního opatření. Tento podnět se podává příslušnému OÚRP. SVS i OÚRP má možnost vydat závazný pokyn, proto je důležité, aby byla dodržena určitá součinnost mezi rozhodováním jednotlivých orgánů, neboť jednotlivá rozhodnutí by si neměla odporovat.

Zákaz chovu zvířat

Hlavním smysl tohoto zákazu spočívá v ochraně zvířat před týráním těch pachatelů, kteří jsou nepoučitelní a jejichž jednání je nenapravitelné. Je jediným možným řešením, které lze v daném případě uplatnit. Uplatnění zákazu chovu zvířat se jeví jako nejúčinnější v případech, kdy pachatel nadále pokračuje v činnosti, již dochází k opakovanému týrání zvířat.¹¹⁰

Rozhodnutí o uložení zákazu chovu zvířat již náleží do kompetence OÚRP. K jeho vydání se může uchýlit, vyskytne-li se důvodná obava, že bude pachatel správního deliktu v týrání zvířat i nadále pokračovat, nebo jde o pachatele, který již v minulosti byl za správní delikt odpovědný, a byl mu uložen trest nebo byl odsouzen, a to v posledních 3 letech. Toto opatření také dopadá na chovatele, který si pořídí nové zvíře, a bude se o něj starat stejným způsobem a za stejných podmínek, které v minulosti vedly k jeho potrestání. Uložit jej lze také, neposkytne-li pachatel dostatečnou péči týranému zvířeti v souvislosti s jeho zdravotním stavem.¹¹¹

Důvodová zpráva počítala se snížením nákladů OÚRP. V důsledku zákazu chovu zvířat již vůči osobě, která týrala opakovaně zvířata, nebude potřeba vést další správní řízení, neboť již žádná zvířata nebude mít ve své péči.¹¹²

Propadnutí týraného zvířete

K propadnutí týraného zvířete může dojít, je-li důvodná obava, že by pachatel i nadále pokračovat ve své protiprávní činnosti týrání zvířete, nebo týranému zvířeti neposkytne dostatečnou péči v souvislosti s jeho zdravotním stavem. U tohoto opatření přechází

¹¹⁰ Tamtéž s. 387-388.

¹¹¹ § 27b zákona OZPT.

¹¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon OZPT, s. 12.

vlastnické právo ke zvířeti na stát, děje se tak formou správního rozhodnutí. Může nastat situace, kdy osobu pachatele nelze stíhat za tento správní delikt, proto v zájmu týraného zvířete lze využít namísto propadnutí institutu zabránění týraného zvířete.¹¹³

Společné ustanovení k zákazu chovu zvířat a propadnutí týraného zvířete

Tato opatření lze uložit až na dobu 5 let, jak to vyplývá ze zákona OZPT. V souvislosti s uložením jednoho z těchto opatření zákon OZPT stanoví OÚRP povinnost uložit pokutu. Jedná-li se však o pokutu uloženou v nejnižší sazbě za daný delikt, těchto opatření se nevyužije. Současně se však musí jednat o správní delikt s nízkou závažností.¹¹⁴

Nařízení předběžné náhradní péče

K zajištění dostatečné ochrany zvířete před týráním slouží institut nařízení předběžné náhradní péče. Nařízení má formu správního rozhodnutí, které vydává OÚRP. Uloženo bude pouze za předpokladu, že bude následovat uložení jiného opatření jako zabránění, či propadnutí týraného zvířete, a pro jeho provedení je nutno zajistit zvíře hned.¹¹⁵

Toto správní rozhodnutí v sobě obsahuje stanovení podmínek k zabezpečení ochrany zvířete, protože vlastník může požádat o navrácení zvířete podáním podnětu, a to pouze pokud splní podmínky mu uložené daným rozhodnutím. KVS posuzuje splnění podmínek pro navrácení a poté předkládá svůj závěr ve formě odborné posouzení OÚRP, aby rozhodl o navrácení zvířete. K navrácení zvířete původnímu vlastníku nedojde, lze-li předpokládat, že u daného vlastníka nedojde k nápravě a nebude schopen zajistit pro zvířata řádné životní podmínky. V případě, kdy vlastník zvíře dobrovolně na základě rozhodnutí nechce vydat do náhradní péče, je zajištěn výkon rozhodnutí odnětím. Osobě, která toto odnětí provádí, svědčí právo vstupovat do prostor vlastníka, v nichž dané zvíře chová. O odnětí se sepíše protokol obsahující popis zvířete.¹¹⁶

Opatření k nápravě

Formou správního rozhodnutí OÚRP rozhodují na návrh KVS o:

- umístění zvířete do náhradní péče;
- nařízení snížení počtu zvířat včetně jejich usmrcení;
- nařízení pozastavení činnosti, jíž dochází k týrání do doby odstranění závad;
- nařízení utracení zvířete;

¹¹³ MÜLLEROVÁ: *Ochrana zvířat v právu*, s. 389.

¹¹⁴ § 27 odst. 13, § 27b zákona OZPT.

¹¹⁵ MÜLLEROVÁ: *Ochrana zvířat v právu*, s. 389.

¹¹⁶ § 28b a 28c zákona OZPT.

- nařízení umožnění provádění péče o zvíře jinou osobou.

Zvíře bude umístěno do náhradní péče, je-li to nutné k zajištění zdravotního stavu týraného zvířete, nebo je zvíře týráno opakovaně. K nařízení snížení počtu zvířat se přistupuje při zjištění týrání zvířat, kdy chovatel není schopen zajistit podmínky chovu pro všechny zvířata. Na pozastavení činnosti chovatele nelze nahlížet jako na zákaz činnosti. Pozastavení činnosti lze ukončit až příslušným rozhodnutím OÚRP. Toto rozhodnutí nelze vydat bez podkladu KVS jakožto odborného vyjádření. KVS jako jediná může posoudit, zdali již došlo k odstranění závad. Utracení zvířete musí být provedeno, pokud již není schopno samostatného života bez trvalého utrpení.¹¹⁷

Návrh KVS v těchto případech není závazný, závisí tedy pouze na posouzení OÚRP, zda daný návrh vezme v potaz a vydá rozhodnutí. Jak vyplývá z výsledků a informací KVS, OÚRP ve větší míře na návrh KVS nereagují. Počty návrhů KVS a počty vydaných rozhodnutí OÚRP se nerovnají.¹¹⁸

4.2. Trestněprávní odpovědnost

Přijetím nové právní úpravy ochrany zvířat před týráním v roce 1992 bylo nutné také zajistit postih v nejzávažnějších případech týkajících se týrání zvířat. Do trestního zákoníku tedy byl zařazen trestný čin týrání zvířat. Důvod k jeho zavedení byl bezpochyby vysoký počet protiprávních činů spáchaných proti jednotlivým složkám životního prostředí, tedy i zvířatům. Společnost si kladla za důležité zajistit určitou ochranu těmto složkám, a to vzhledem ke stupni škodlivosti daných činů.¹¹⁹ Samotné činy proti životnímu prostředí, jehož součástí je ochrana zvířat, nalezneme upraveny v hlavě osmé trestního zákoníku. Ne vždy tomu tak bylo. Až novelou trestního zákoníku z roku 2009 se dostalo životnímu prostředí takového privilegia, že mu byla vyčleněna samostatná hlava.¹²⁰

Úpravu vztahující se k týrání zvířat nalezneme konkrétně v § 302 trestního zákoníku, kdy daný zákon pod pojmem zvíře spatřuje pouze obratlovce, jak jej upravuje zákon OZPT. Přitom jejich týrání postihuje pouze ve zvláště závažných případech na základě splnění daných skutkových podstat. Na druhé straně jedná-li se o týrání bezobratlých, zde již trestní zákoník nelze použít. Týrání bezobratlých lze považovat pouze za přestupek. Ani otázka

¹¹⁷ HANÁK: *Právo životního prostředí...*, s. 302.

¹¹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon OZPT, s. 11.

¹¹⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 5. vydání.* Praha: Leges, 2016, s. 774.

¹²⁰ § 293 až 308 trestního zákoníku, vyhlášené znění účinné od 1. ledna 2010.

vlastnictví zvířat při uplatnění trestněprávní odpovědnosti nehraje roli. Zvíře je v daném případě chráněno před týráním bez ohledu, zda je domácím zvířetem, či volně žijícím.¹²¹

Za pachatele se pak považuje ta osoba, která „zvlášt' surovým nebo trýznivým způsobem týrá zvíře“ nebo pokud tak učiní osoba „...veřejně či na místě veřejnosti přístupném.“ Trestem za spáchání tohoto trestného činu může být odnětí svobody, uložení zákazu činnosti, nebo propadnutí věci, či majetkové hodnoty. Délka trestu odnětí svobody je pak odvislá od způsobu provedení jednotlivého trestného činu. Ti, kteří se dopustili trestného činu již v minulosti, nebo způsobí zvířeti trvalé následky, nebo smrt, mohou dostat trest v délce 3 let. Odnětí svobody až na 5 let se využije u těch pachatelů, kteří se dopustí daného trestného činu na větším počtu zvířat.¹²² U těchto trestných činů se vyžaduje úmysl.

V případě spáchání trestného činu týrání zvířat bylo v minulosti vyžadováno úmyslné jednání osoby. Nebylo tedy možné postihnout osoby, které tak činily z nedbalosti.¹²³ Proto bylo nutné zavést takový trestný čin, který by dané osoby postihl.¹²⁴ Až v roce 2010 byl zaveden trestný čin zanedbání péče o zvíře.¹²⁵

Hlavním smyslem jeho zavedení bylo zajistit řádnou péči o zvíře, tak aby bylo chráněno jeho zdraví a život. Nejen vlastník tohoto zvířete se však může dopustit daného trestného činu, ale i tzv. speciální subjekt, jemuž byla svěřena péče o dané zvíře. Pod tímto subjektem si můžeme představit např. pracovníka útulku pro opuštěná zvířata. Aby se o takový čin mohlo jednat, musí být daným pachatelem spáchán ve formě zavinění z hrubé nedbalosti.¹²⁶

Výše trestu poté závisí na počtu zvířat, vůči nimž se povinná osoba dopustila takového činu, který zvíře usmrtí nebo mu způsobí trvalé zdravotní následky. Buďto jí bude uložen trest odnětí svobody až na šest měsíců, zákaz činnosti, nebo propadnutím věci. O trest odnětí svobody v délce až dvou let se bude jednat, způsobí-li smrt nebo trvalé následky na zdraví povinná osoba většímu počtu zvířat.¹²⁷

4.3. Příklady z judikatury

Neopominutelný prostředek ochrany osob před nepříznivými zásahy veřejné moci do práv a povinností osob bezesporu náleží do působnosti soudů. Jak již bylo zmíněno výše,

¹²¹ Tamtéž s. 794.

¹²² § 302 trestního zákoníku.

¹²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. května 2004, sp. zn. 6 Tdo 468/2004.

¹²⁴ STEJSKAL, Vojtěch. *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006*. Praha: Linde, a. s., 2006, s. 481.

¹²⁵ § 303 trestního zákoníku, vyhlášené znění účinné od 1. ledna 2010.

¹²⁶ Tamtéž s. 796-797.

¹²⁷ § 303 trestního zákoníku.

rozhodování náleží do působnosti soudů správních, které přezkoumávají zákonnost vydaných rozhodnutí. Správní soudy přezkoumávají všechny předcházející rozhodnutí na sebe bezprostředně navazující. Rozhodování o nejzávažnějších činech pak náleží soustavě orgánů činných v trestním řízení.¹²⁸

4.3.1. Odborné vyjádření KVS

Jako první bych se chtěla zabývat rozsudkem KrS v Hradci Králové z roku 2011. Jednalo se o rozhodování ve věci nejmenovaného žalobce B. M., který podal žalobu proti KrÚ Královehradeckého kraje, jenž rozhodoval o odvolání proti Městskému úřadu Nové Město nad Metují.

Daný případ se dotýkal jednání žalobce při ochraně svého majetku před působenou škodou, kdy se na jeho pozemku potuloval cizí pes, který mu zakousl tři slepice. Prvně křičel na psa, ale ten nereagoval, proto vzal kámen a hodil jej po psovi, kterého jediným úderem zabil. Zabití nebylo úmyslem žalobce, chtěl pouze psa vystrašit tím, že hodí kámen poblíž. Využil tohoto prostředku s ohledem k jeho zdravotnímu stavu. Městský úřad Nové Město nad Metují, jako příslušný OÚRP, rozhodl o vině žalobce, který se měl dopustit přestupku dle § 4 odst. 1 písm. o) zákona OZPT.

Problém byl spatřován v postupu rozhodování Městského úřadu Nového Města nad Metují o daném přestupku. Tento úřad danou věc důsledně neprošetřil a stavěl své rozhodnutí na vyjádření KVS pro Královehradecký kraj, která konstatovala, že došlo k naplnění skutkové podstaty dle zákona OZPT. Proto žalobce podal odvolání ke KrÚ pro Královehradecký kraj, tedy žalovanému. KrÚ potvrdil, že při svém rozhodování o odvolání vycházel z vyjádření KVS, neboť i SVS mu jej potvrdila. Neměl za to, že se jednalo o nutnou obranu v krajní nouzi, neboť pes již odcházel, jak bylo patrné z fotodokumentace Policie ČR.

KrS v rámci své rozhodovací činnosti dané stanovisko KVS přezkoumal a došel k závěru: „... je formulován příliš obecně, ale de facto postrádá jakékoliv odůvodnění..“, tudíž jej nelze přezkoumat, a jelikož je součástí rozhodnutí, nutno také brát v potaz nepřezkoumatelnost navazujících rozhodnutí. Proto KrS daná rozhodnutí zrušil a vrátil věc zpět k dalšímu prošetření.

Souhlasím s KrS, že oba dané subjekty jak KrÚ tak i Nové Město nad Metují převzaly závěr závazného stanoviska KVS namísto toho, aby danou věc důsledně prošetřily a posoudily, jak jim to ukládá přestupkový zákon. Sice slouží závazné stanovisko KVS jako povinný poklad pro výrokovou část rozhodnutí, jak to ukládá správní řád. Nutno však brát

¹²⁸ ČERNÝ: *Budeme je žalovat?...*, s. 68-69, 101.

v potaz, že jde o „*odborný náhled na danou situaci*“, kdy daný subjekt zjišťuje, zda se jedná či nejedná o týrání, avšak nemůže hodnotit právní stránku přestupku.¹²⁹

4.3.2. Chov velkého počtu psů

KrS v Ostravě rozhodoval v roce 2015 o žalobě nejmenované D. Z. proti Magistrátu města Ostravy. Soudní spor se týká chovu velkého počtu psů na malém prostoru, kdy Magistrát města Ostravy rozhodl o umístění 21+7 psů do náhradní péče. Žalobkyně tedy požadovala vrácení svých 7 psů, protože ostatní měla jen v dočasné péči. Dále měla za to, že obě rozhodnutí Magistrátu města Ostravy byla nezákonná, neboť KVS při kontrolách konstatovala, že zvířata mají dobré životní podmínky, že nejsou týrána.

Celá situace vzešla z podnětu KVS, kdy na základě místního šetření, měla za důvodné sepsat návrh na odebrání jednotlivých zvířat díky nevyhovujícím podmínkám. V důsledku toho OÚRP rozhodl o náhradní péči, a to konkrétně na základě ustanovení § 28a odst. 1 písm. a) zákona OZPT. Učinil tak jako věcně příslušný správní orgán na základě návrhu KVS, jak stanoví zákon OZPT.

KrS souhlasí se závěry KVS a Magistrátu města Ostravy a konstatuje, že nelze psy chovat na daném prostoru pro nedostatek pohybu pro takovýto počet psů. Hlavně z hlediska psychické pohody těchto psů a zajištění jim dostatečného soukromí. Proto žalobu zamítl.¹³⁰

4.4. Shrnutí

SVS vystupuje spíše jako odborný orgán, kdy posuzuje otázku příkladné péče o zvíře chovatelem, zda nedošlo k porušení právních předpisů. Při výkonu veterinárního dozoru SVS disponuje pravomocí ukládat pořádkové pokuty či uložit závazný pokyn. Tyto prostředky však nemají takovou sílu, aby zabránily týrání zvířat. Zásadní pravomoci pak při ochraně zvířete před týráním již má OÚRP, který již těmito rozhodovacími pravomocemi disponuje, proto je důležité, aby dokonale fungovala součinnost mezi oběma těmito orgány, tak aby bylo zajištěno řádné posouzení jednotlivých případů.

¹²⁹ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. srpna 2011, čj. 51 A 21/2010 - 49.

¹³⁰ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. dubna 2015, čj. 22 A 69/2013 - 30.

Závěr

Tato bakalářská práce se zaměřila na prostředky ochrany, které poskytuje právo zvířatům. Zaměřila se především na postavení SVS, hlavního ochránce zvířat s podstatným úkolem zhodnotit, zda je SVS efektivní v oblasti ochrany zvířat. Práce se tak snažila nalézt odpověď na tyto otázky: Má SVS v rukou efektivní prostředky, kterými zajistí kvalitní ochranu zvířat? Jak efektivní je spolupráce jednotlivých orgánů zajišťující ochranu zvířat? Obsahuje právní řád ČR dostatečné množství právních předpisů, tedy je ochrana zvířat dostatečně zajištěna právním řádem ČR?

Tato práce byla rozčleněna systematicky do čtyř kapitol. V první kapitole jsem se pokusila vymezit důležitost právní úpravy ochrany zvířat, která je poskytována především prostřednictvím veřejného práva. Stručně jsem vymezila jednotlivé právní předpisy zabývající se ochranou zvířat. Poté jsem se zaměřila na důležité pojmy: zvíře, ochrana zvířat a welfare. Svou analýzou jsem došla k tomu, že vidím jako žádoucí zlepšení úpravy jednotlivých pojmů v zákonech, konkrétně se to týká např. pojmu zvíře. Nejednotnost při jejich interpretaci může způsobovat nesrovnalosti. Na tyto pojmy totiž navazuje řada ustanovení zákonů, kdy je třeba hledět na to, aby byly správně interpretovány ustanovení upravující ochranu v souladu s pojmy k nim se vztahujícím.¹³¹

Stávající právní úprava ochrany zvířat je podle mého názoru na dobré úrovni. Přesto dochází s ohledem na praxi na úpravu jednotlivých ustanovení zákonů, kdy vychází najevo reálné uplatnění konkrétních ustanovení v praxi. Jak dokládá nedávná novelizace veterinárního zákona, došlo k řadě změn, které buďto zmírnily dopad zákonné úpravy na adresáty, anebo byly zavedeny nové povinnosti, které se snaží zabezpečit plnou kontrolu nad ochranou zvířat. Můžeme si všimnout, že zákonná úprava oblasti veterinární péče je velmi rozsáhlá. Veterinární zákon je natolik obsáhlý, což někdy může zapříčinit jeho nepřehlednost. Přesto se snaží zachytit ty nejpodstatnější problémy. Veterinární zákon nám provádí řada podzákonných předpisů. Považuji za důležité, aby určité otázky týkající se ochrany zvířat byly upraveny formou podzákonných právních předpisů, neboť již pro samotnou rozsáhlost veterinárního zákona a pro svou konkrétnost by nebylo účelné, aby byly upraveny přímo v zákoně.

Právo zaujímá při ochraně zvířat tu nejdůležitější roli. Poskytuje zvířatům alespoň minimální záruky zajišťující řádnou péči ze strany chovatelů. Primární snaha zajistit prostředky sloužící k ochraně zvířat poté dopadá na veřejné právo. Společnost vidí ochranu

¹³¹ MÜLLEROVÁ, STEJSKAL: *Ochrana zvířat v právu*, s. 454-455.

zvířat jako důležitý veřejný zájem, který je nutno ochraňovat. Docílit této ochrany lze tedy hlavně pomocí veřejných prostředků. Oblast ochrany zvířat prochází poslední dobou řadou úprav, přesto na ústavní úrovni nenalezneme konkrétní ustanovení upravující zákaz týrání zvířat a jejich ochranu.¹³² Vidím jako žádoucí zavést příslušné ustanovení do Ústavy.

V druhé kapitole jsem se zaměřila na právní postavení SVS. Vymezila jsem strukturu SVS a jednotlivě analyzovala ÚVS a KVS. Následně jsem stručně vymezila jednotlivé kompetence svěřené SVS veterinárním zákonem, zákonem OZPT. Jelikož SVS není jedinou institucí, která působí v oblasti ochrany zvířat, vytyčila jsem i ostatní orgány zabývající se ochranou zvířat v ČR. Zaměřila jsem se však na ty orgány, které spolupracují se SVS při ochraně zvířat.

Analýza došla k závěru, že nám ochranu zvířat zajišťuje řada orgánů. Každý z těchto orgánů zaujímá svou důležitou roli při ochraně zvířat, vzájemně spolupracují při naplňování úkolů a jsou vzájemně provázáni při rozhodování. Nejedná se tedy vždy o rozhodování jednoho subjektu. Jako nejdůležitější ochránce zvířat vystupuje SVS. Jakožto organizační složce státu je jí svěřen výkon činností zabezpečující veterinární péči. SVS má v rukou řadu nástrojů, kterým dosahuje úkolů jí svěřených zákony. Představila jsem tedy SVS jako orgán, který dohlíží na to, zda je řádně naplňován účel veřejného zájmu na ochraně zvířat. Jeho nejdůležitější činnosti pak je schvalovací, registrační činnost určitých problematických subjektů, tedy těch, u kterých by se mohl vyskytnout problém zajistit dostatečnou ochranu zvířat. Tyto registrované subjekty pak SVS kontroluje z důvodu zjištění případných porušení.

SVS vystupuje jako vykonavatel státní správy, prostřednictvím něhož stát naplňuje svoji úlohu v oblasti ochrany zvířat. Má významné postavení v oblasti ochrany zvířat, dalo by se říci vůdčí, pomineme-li Mze. SVS zaujímá při ochraně zvířat roli odborníka. SVS funguje pouze za předpokladu, že je zákonem zřízena a je jí svěřena působnost. Tyto požadavky vychází z titulu právního postavení SVS.

Otázkou je, zda by nebyl potřebný další stupeň v rámci organizační struktury SVS a to OVS. Rozsáhlé kompetence SVS zajišťuje pouze 14 KVS spolu s ÚVS. V případě vzniku OVS pak, ale vyvstává otázka, zda by se dalo zajistit personální složení, neboť pro osoby vykonávající veterinární péči je požadována odborná znalost v oblasti veterinární péče.

SVS spolupracuje s řadou orgánů při výkonu své činnosti. Každému jednotlivému orgánu je svěřen určitý podíl na ochraně zvířat, který musí zabezpečit. Jednotlivé podíly orgánů, když jsou následně spojeny v celek, by si neměly odporovat. Můžeme si povšimnout

¹³² PRCHALOVÁ: *Právní ochrana zvířat*, s. 29.

provázanosti vztahů mezi orgány při rozhodování. Řada orgánů je při svém rozhodování podmíněna odborným vyjádřením či dohledem dalšího orgánu. Orgány nerozhodují dle své libovůle, ale postupují dle platných zákonných ustanovení. Tím je zabezpečena zákonnost rozhodování.

Ve třetí kapitole jsem přiblížila výkon veterinárního dozoru, který je svěřen SVS. Představila jsem postup tohoto dozoru, jeho speciální formy a prostředky, které dané dozoruující orgány k jeho výkonu využívají. Institut veterinární dozoru představuje silný prostředek, jímž dochází k zásahu do soukromé sféry kontrolovaného subjektu. K jeho výkonu SVS proto využívá jen zákonem stanovených prostředků. SVS má při jeho výkonu v rukou řadu oprávnění, ale musí také dodržovat řadu povinností.¹³³ Orgány se mohou snažit a chtít poskytnout zvířatům lepší podmínky k životu, přesto jsou stále omezeni zákony, kdy mohou využít pouze jim vymezených prostředků. Není jejich činnosti poskytnuta taková volnost, což vyplývá i z jejího postavení jako vykonavatele státní správy.

SVS má v kompetenci výkon veterinárního dozoru nad celým územím ČR. Touto specifickou činností zajišťuje dodržování právních předpisů adresáty práva. Přesto jeho role při výkonu dozoru není neomezená, je povinen se řídit zákony, které mu určují jeho pravomoc a působnost. K dodržování zákonů může využít pouze nápravných a sankčních prostředků dle zákonných požadavků.

Přestože jsou SVS svěřena určitá oprávnění v souvislosti s výkonem dozoru, většina rozhodovacích pravomocí v oblasti ochrany zvířat před týráním jsou svěřena do působnosti OÚRP. I tak má SVS nedílnou roli při tomto rozhodování, neboť jako jediná může odborně posoudit otázku týrání zvířat. OÚRP se následně odborným vyjádřením SVS musí řídit.

V poslední čtvrté kapitole jsem se podívala na trestání adresátů za případná porušení zákonů. Vymezila jsem jaké má SVS k dispozici zákonné prostředky, které poskytuje zákon OZPT, veterinární zákon a v poslední řadě trestní zákoník. SVS vystupuje spíše jako odborný orgán, kdy posuzuje otázku příkladné péče o zvíře chovatelem, zda nedošlo k porušení právních předpisů. Při výkonu veterinárního dozoru SVS disponuje pravomocí ukládat pořádkové pokuty či uložit závazný pokyn. Tyto prostředky však nemají takovou sílu, aby zabránily týrání zvířat. Zásadní pravomoci pak při ochraně zvířete před týráním již má OÚRP, který již těmito rozhodovacími pravomocemi disponuje, proto je důležité, aby dokonale fungovala součinnost mezi oběma těmito orgány, tak aby bylo zajištěno řádné posouzení jednotlivých případů.

¹³³ Blíže § 53 veterinárního zákona.

Oblast ochrany zvířat před týráním představuje poměrně mladou právní úpravu. Do roku 1992 nebyla právem upravena na úrovni zákona. Společně s úpravou ochrany práva životního prostředí došlo k výraznému posunu, kdy byla vytvořena zákonná úprava. Přesto se stále tato úprava formuje v souladu s uplatněním v praxi, jak o tom svědčí zavedení zvláštních opatření v roce 2013.

Zabezpečení kvalitního života zvířat zcela závisí na lidském chování. Jenže ne každý člověk dokáže, či chce zajistit zvířeti takový život. Proto zajištění prostředků závisí převážně na státu, který díky svému mocenskému postavení má jedinečné nástroje, jimiž může alespoň částečně tuto ochranu zajistit. Konkrétně hovoříme o veřejném právu, které nám naplňuje potřebu chránit zvířata, kdy tak činí ve veřejném zájmu. Důležitou roli hraje při ochraně zvířat SVS, která působí jako dozorující orgán pozorující chování adresátů práva. V případě zjištění jakýchkoliv pochybení ze strany adresátů SVS adekvátně zareaguje.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013. 490 s.

HAVLIŠ, Milan, MALENA, Milan a kol. *Veterinární péče v českých zemích*. Brno: Státní veterinární správa se souhlasem Ministerstva zemědělství a ve spolupráci s Veterinární a farmaceutickou univerzitou Brno, 2011. 394 s.

DAMOHOŘSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 629 s.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. 792 s.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 500 s.

JANČÁŘOVÁ, Ilona a kol. *Právo životního prostředí: zvláštní část*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 621 s.

ČERNÝ, Pavel a kol. *Budeme je žalovat?: právní možnosti ochrany životního prostředí a lidských práv*. 2. podstatně rozš. a přeprac. vyd. Brno: Ekologický právní servis, 2000. 127 s.

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012. 427 s.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 5. vydání. Praha: Leges, 2016. 976 s.

STEJSKAL, Vojtěch. *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006*. Praha: Linde, a. s., 2006. 591 s.

LANGÁŠEK, Tomáš, HERC, Tomáš. *Ústava České republiky. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. 1196 s.

PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde Praha, a. s., 2009. 327 s.

Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. srpna 2011, čj. 51 A 21/2010 - 49.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. dubna 2015, čj. 22 A 69/2013 - 30.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. dubna 2014, čj. 8 As 43/2013 - 54.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. září 2006, čj. 10 Ca 127/2005 - 41.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. května 2004, sp. zn. 6 Tdo 468/2004.

Časopisy

KOPECKÝ, Martin. K institutu pracovišť a jiných územních útvarů správních úřadů. *Správní právo*. 2013, 46 (2), s. 88-96.

RYDVAL, Tomáš. Ochrana zvířat proti týrání jako součást právní ochrany zvířat v ČR. *Aplikované právo*, 2006, č. 2, s. 29-48.

POUPEROVÁ, Olga. Nezávislé správní úřady. *Správní právo*. 2014, 47 (4), s. 209-226.

MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník. *České právo životního prostředí*. 2014 (35), s. 9-28.

Internetové zdroje

Státní veterinární správa. *Informační publikace*. [online]. svscr.cz, 2014. 16 s. [cit. 20. října 2017]. Dostupné na <http://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/Informacni_publikace_SVS_2014.pdf>.

Státní veterinární správa. *Cvičení - jak na nákazy zvířat*. [online]. svscr.cz, 18. června 2013 [cit. 9. listopadu 2017]. Dostupné na <https://www.svscr.cz/cviceni_jak_na_nakazy_zvirat/>.

Parlament ČR. *Předpis 302/2017 Sb.* [online]. psp.cz, [cit 11. října 2017]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=7&T=881>>.

JEŽKOVÁ, Markéta. *Klíčová novela veterinárního zákona zastaví takzvané množírny psů a zmírní pravidla pro výslužku ze zabíjačky*. [online]. eagri.cz, 11. července 2016 [cit. 12. října 2017]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_klicova-novela-veterinarniho-zakona.html>.

JARMIČ, Libor. *Jak zasáhnout proti týrání zvířat?* [online]. frankbold.org, aktualizováno k 8. lednu 2017 [cit. 15. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://frankbold.org/poradna/kategorie/ochrana-prirody-a-krajiny-ochrana-lesa-a-pudy/rada/jak-zasahnout-proti-tyrani-zvir>>.

Zákony

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Důvodová zpráva k zákonu č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon na ochranu zvířat proti týrání.

Shrnutí práce

Státní veterinární správa a její role při ochraně zvířat v České republice

Státní veterinární správa zaujímá zásadní roli v oblasti ochrany zvířat v ČR. Působí jako orgán veterinární péče kontrolující dodržování právních předpisů v této oblasti a to prostřednictvím veterinárního dozoru. K jeho výkonu využívá zákonných prostředků. Tento správní úřad je při svém postupu omezen zákonem. Při výkonu státní správy spolupracuje s řadou orgánů, kterým je také svěřena určitá role při ochraně zvířat jednotlivými zákony.

Klíčová slova:

Státní veterinární správa, ochrana zvířat, týrání zvířat, veterinární dozor.

State Veterinary Administration and its role in protecting animals in the Czech Republic

The State Veterinary Administration has the important role in the protecting animal in the Czech Republic. As a subject of a veterinary care he controls people behaviour, if they act within the law. This administrative body is limited by the law in his control actions. He cooperates with other state bodies, because they also take a part in the protecting animals.

Klíčová slova:

State Veterinary Administration, protecting animals, abuse of animals.